

UNIVERSITY OF LATVIA
**INSTITUTE OF
LATVIAN HISTORY**

**Institute
of Archaeology and Ethnology
Polish Academy of Sciences**

*UNIVERSITAS RIGENSIS STRADINA
MUSEUM ANATOMIÆ*

International Conference

**Contentious Collections in Central and Eastern Europe:
The Legacy of Ethnographic Shows and Beyond**

26–27 October 2023

Institute of Latvian History, University of Latvia

The book of abstracts

Starptautiska konference

**Diskutablās kolekcijas Centrālajā un Austrumeiropā: koloniālisma
un eksotisko etnogrāfisko izrāžu mantojums**

2023. gada 26.–27. oktobris

LU Latvijas vēstures institūts

Tēžu krājums

Rīga/Rīga, 2023

Annotation

Researchers in history, cultural heritage studies, ethnography and anthropology, art and museology, at different stages of their career are gathered in Riga for the international conference co-organized by the Institute of Latvian History, University of Latvia and the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences. Two keynote lectures and 23 presentations address concerns about various types of contentious collections: virtual, private, museum, university, etc. For the purpose of the conference, contentious collections are defined as groups of non-European objects that were purchased and incorporated into Central and Eastern European collections in the 19th and 20th century, in which the themes of Otherness, savagery, primitivism, exoticism, and racism played a significant role. The complex history of contentious collections, together with the contemporary entanglements of their status, perception, and interpretation, are the main topics of conference presentations discussed from a comparative, interregional, and dialogical standpoint.

The conference is organized with the support of the Academic Development Project of the University of Latvia and the financial assistance of the Institute of Archeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences.

Anotācija

LU Latvijas vēstures institūta un Polijas Zinātņu akadēmijas Arheoloģijas un etnoloģijas institūta kopīgi organizētā starptautiskā konference vieno vēstures, kultūras mantojuma, etnogrāfijas un antropoloģijas, mākslas un muzeoloģijas pētniekus dažādos karjeras posmos. Konferences divās ievadlekcijās un 23 referātos aktualizēti ar strīdīgajām virtuālajām, privātajām, muzeju, universitāšu kolekcijām saistīti jautājumi. Konferences izpratnē diskutablās kolekcijas ir ārpus Eiropas izcelsmes priekšmetu grupas, kas iegūtas un iekļautas Centrāleiropas un Austrumeiropas kolekcijās 19. un 20. gadsimtā, un glabā priekšmetus, kas atbilst tādām tēmām kā citādība, primitīvisms un rasisms. Konferences fokusā atrodas strīdīgo kolekciju sarežģītā vēsture, tai skaitā to statusa, uztveres un interpretācijas samezģlojumi mūsdienās salīdzinošā, starpreģionālā un dialogiskas perspektīvā.

Konferences norisi nodrošināja LU Akadēmiskās attīstības projekts “Starptautiska, starpdisciplināra zinātniska konference “Contentious Collections in Central and Eastern Europe: The Legacy of Ethnographic Shows and Beyond”” ar Polijas ZA Arheoloģijas un etnoloģijas institūta finansiālu atbalstu.

Conference Organizing Committee: Dominika Czarnecka, Dagnosław Demski,
Ilze Boldāne-Zeļenkova

Compilers of the book of abstracts: I. Boldāne–Zeļenkova, D. Czarnecka

English editor: Julita Mastalerz

Technical editor: Elita Egle

© University of Latvia

© Abstracts’ authors

Content

Hilke Thode-Arora	The legacy of ethnic shows in museum collections – contextualizing ethnographic objects (<i>Keynote lecture</i>)	6
	Etnisko izrāžu mantojums muzeju krājumos – etnogrāfisko priekšmetu kontekstualizēšana (<i>Ievadlekcija</i>).....	7
Markéta Křížová	Shows, museums and the legacies of colonialism in countries without colonies (<i>Keynote lecture</i>)	8
	Izrādes, muzeji un koloniālisma mantojums valstīs bez kolonijām (<i>Ievadlekcija</i>)	9
Töff Beine	After the return of indigenous ancestors. Power–critical reflections on repatriations and the colonial co-perpetrator society based on the example of the Meckel Collections, Halle/Saale	10
	Pēc pamatiedzīvotāju priekšteču atgriešanās. Varu kritizējošas pārdomas par repatriāciju un koloniālismā līdzvainīgu sabiedrību, balstoties uz Mekela kolekcijām, Halle pie Zāles	11
Laura Bohnenblust & Anna-Marie Kroupová	Tracing the paths of objects: The Vienna World’s Fair (1873) and the formation of Vienna’s museum collections from a postcolonial perspective.....	12
	Izsekojot objektu maršrūtus: Pasaules izstāde Vīnē (1873) un Vīnes muzeja kolekciju veidošanās no postkoloniālās perspektīvas	13
Bolaji Balogun	Racialized exotic shows: The reproduction of race, whiteness, and Europeaness/non-Europeaness in Central and Eastern Europe	14
	Rasiskie eksotiski šovi: rases, baltuma un eiropiskuma/neeiropiskuma reproducēšana Centrālajā un Austrumeiropā	15
Ilze Boldāne-Zeļenkova	Unidentified items in poster collections: The case of ethnographic and freak shows	16
	Neidentificētas vienības plakātu un afišu kolekcijās: eksotisko dzīvo izstāžu gadījums	17
Lukasz Bukowiecki	Mispalced heritage. Collection of human remains in the Museum of Man in Wrocław, its origins and prospects	18
	Nevietā esošs mantojums. Vroclavas Cilvēka muzeja cilvēku mirstīgo atlieku kolekcija, tās izcelsme un nākotne	19
Iveta Coufalová	Despite the Otherness – Did the Sarrasani Circus influence the presentation of the Wettins on the Fürstenzug in Dresden?	20
	Par spīti citādībai – Vai Sarrasani cirks ietekmēja Vetinu dzimtas atspoguļojumu sienas gleznojumā (<i>Fürstenzug</i>) Drēzdenē?	21
Dominika Czarnecka	What does it really mean that a collection is contentious? Some theoretical considerations inspired by the project “Contentious collections. Rethinking the legacy of ethnographic shows in Central and Eastern Europe”	22
	Ko nozīmē diskutabla kolekcija? Daži teorētiski apsvērumi, iedvesmojoties no projekta “Diskutablās kolekcijas. Pārdomājot etnogrāfisko izrāžu mantojumu Centrāleiropā un Austrumeiropā” ...	23
Dagnosław Demski	The non-European collection of the Ethnographic Museum in Warsaw. Changing sources and representations.....	24
	Ārpus Eiropas izcelsmes kolekcijas Varšavas Etnogrāfiskajā muzejā. Mainīgie avoti un reprezentācijas	25

Ludomir Franczak	On looking	26
	Vērojot	27
Indrek Jääts	Pieces of Africa at the Estonian National Museum: The origins of the Solomentsev Collection	28
	Āfrikas izcelsmes artefakti Igaunijas Nacionālajā muzejā: Solomencevu kolekcijas pirmsākumi	29
Idikó Sz. Kristóf	Anthropometric histories: Human remains, wax models and science in ethnographical collections in Hungary in the late 19th century ...	30
	Antropometrijas vēsture: cilvēku mirstīgās atliekas, vaska modeļi un zinātne etnogrāfiskajās kolekcijās Ungārijā 19. gadsimta beigās	31
Karina Lukin	“The animal place”. Nenets encounters with <i>Völkerschauen</i>	32
	“Dzīvnieku vieta”. Ņenci satiek <i>Völkerschauen</i>	33
Andreja Mesarič	The colonial origins of the Slovene Ethnographic Museum: Mid-19th century missionary collections from North America and Sudan.....	34
	Slovēnijas Etnogrāfiskā muzeja koloniālā izcelsme: 19. gadsimta vidus misionāru kolekcijas no Ziemeļamerikas un Sudānas	35
Silvana Nini & Dorina Arapi	The ‘Other’ within: Biographies of artefacts and ethnographic collections in Albania	36
	Citādaļais pašos: Albānijas artefaktu un etnogrāfisko kolekciju biogrāfijas	37
Tina Palačić	Yugoslav self-representation and conceptions of the Other in cultural exchange activities within the Non-Aligned Movement	38
	Dienvidslāvijas paštēls un priekšstati par citādo kultūras apmaiņas pasākumos Nepievienošanās kustības ietvaros	39
Clemens Radauer	Human zoo items in the Weltmuseum Wien – a case study	40
	Cilvēku zoodārza objekti muzejos: Vīnes Pasaules muzeja piemērs ..	41
István Sántha & István Seres	Ethnic villages in Hungary built by POWs of WWI represented by the kindred peoples related to Hungarians in the Archive of the Hungarian Turkologist, Ignac Kunos (1861–1945), the director of the Oriental Trade Academy in Budapest (in 1891–1922)	42
	Pirmā pasaules kara ungāriem radniecīgo karagūstekņu būvīte etniskie ciemati Ungārijā turkologa un Budapeštas Austrumu tirdzniecības akadēmijas direktora (1891–1922) Ignaka Kunosa (1861–1945) arhīvā	43
Sylwia Siedlecka & Anna Wieczorkiewicz	The circus as a site for familiarizing the exotic and exoticizing the familiar (based on the archives of the Circus Collection in Jülich) ..	44
	Cirks kā vieta, kur atpazīstamo padarīt par eksotisku, bet eksotisko – par atpazīstamu (Jülicheka cirka kolekcijas arhīva materiāli)	45
Tatyjana Szafonova & Istvan Sántha	Ethnographic research and right-wing ideology: The controversial case of Balogh Benedek Baráthosi (1870–1945)	46
	Etnogrāfiskā izpēte un labējā ideoloģija: pretrunīgi vērtētā Baloga Benedeka Baráthosi (1870–1945) lieta	47
Margaret Tali	The cultural trajectories of the Dimitri and Ivan Solomentsev Collection	48
	Dimitrija un Ivana Solomencevu kolekcijas kultūras trajektorijas	49

Hilke	Between academia and show business – the Hamburg-based Umlauff companies	50
Thode-Arora	Starp akadēmiskajām aprindām un izklaides industriju – Hamburgas <i>Umlauff</i> uzņēmumi	51
Andrea Zittlau	The boxes on display. Collections of anatomy and ethnic shows	52
Andrea Zittlau	Kastes ekspozīcijā. Anatomiskās un etnisko izrāžu kolekcijas	53
Magdalena	The Siberian Collection in the Ethnographic Museum in Kraków: Research, reinterpretation and the future	54
Zych	Sibīrijas kolekcija Krakovas Etnogrāfiskajā muzejā: pētniecība, reinterpretācija un nākotne	55
Conference Program / Konferences programma		56

The legacy of ethnic shows in museum collections – contextualizing ethnographic objects

(keynote lecture)

Dr. Hilke Thode-Arora,
The Five Continents Museum, München, Germany

Hardly any ethnic show was organized without ethnographic objects. Already when recruiting the participants in their home countries, ethnic show organizers saw to it that these would be equipped with adequate clothing, as well as with dwellings and paraphernalia serving to demonstrate housing, daily works, festivities and warfare of the area depicted. These were different enough from European artefacts to create images of an ‘ethnic other’. Some shows travelled with an additional side show of an ethnographic exhibition, set up to educate the visitors about the material culture of the performers’ ethnic groups. Ethnic show participants produced carved, cast and woven items or pottery in their free time or before the eyes of the spectators, to sell them later as souvenirs to visitors, or to the show organizers, museums and collectors.

Whether intended as show props, part of a side show exhibit or produced during the run of the show – most of these pieces did not go to the home countries of the performers after the end of the shows but stayed in Europe: as their transport would have meant additional costs, the show organisers saw to it that they were given away as presents or sold to interested museums, private collectors or dealers in ethnographic objects. In a number of cases, ethnic show organizers themselves routinely dealt in ethnographic artefacts as a side business and second source of income, extending their range of items beyond the immediate context of ethnic shows. An intricate interplay between museums’ collecting policies and demands with ethnic-show-related dealers’ supply of ethnographic pieces developed over the years, subtly forming standards of representing certain ‘ethnic others’ through their material culture.

Apart from introducing examples for these different ethnic-show-related collections and their formation, the keynote lecture will explore the case study of the ethnographic collections connected with the three Samoa shows brought to Europe by the Marquardt brothers. The entanglement of colonial and indigenous protagonists, the advertising and collecting policies of a dealer in ethnographic pieces with museums as his respective customers become especially evident with this example. On the other hand, interviews with the Samoan ethnic show travellers’ descendants and an in-depth study of historical sources reveal that some of these object transfers had a completely different meaning and significance for the Samoan side, which has relevance for some Samoan–European relations till the present day.

Etnisko izrāžu mantojums muzeju krājumos – etnogrāfisko priekšmetu kontekstualizēšana

(ievadlekcija)

Dr. **Hilke Thode-Arora**,
Piecu kontinentu muzejs, Minhene, Vācija

Etnisko izrāžu būtiska sastāvdaļa bija etnogrāfiskie objekti. Jau mītnes zemēs organizējot trupas, etnisko izrāžu rīkotāji bija parūpējušies, lai to dalībnieki būtu nodrošināti ar atbilstošu apģērbu, kā arī ar ēkām un piederumiem, kas kalpotu attēlotās teritorijas sadzīves, ikdienas darbu, svētku un karadarbības demonstrēšanai. Tie pietiekami atšķīrās no Eiropas artefaktiem, lai radītu “etniski citādā” tēlu. Dažas etnogrāfiskās izrādes piedāvāja blakus izrādes, kuru mērķis bija izglītēt apmeklētājus par izpildītāju etnisko grupu materiālo kultūru. Etniskās izrādes dalībnieki brīvajā laikā vai skatītāju acu priekšā izgatavoja grebtus, lietus un austus priekšmetus vai māla izstrādājumus, lai vēlāk tos pārdotu kā suvenīrus apmeklētājiem, izrādes organizatoriem, muzejiem vai kolekcionāriem.

Neatkarīgi no tā, vai tie bija etniskās izrādes rekvizīti, blakus izstādes eksponāti vai bija izgatavoti izrādes laikā – lielākā daļa šo artefaktu, viesizrādēm noslēdzoties, nenonāca izpildītāju mītnes zemē, bet palika Eiropā: sakarā ar bagāžas transportēšanas izmaksām, izrāžu rīkotāji parūpējās, lai minētie artefakti tiktu dāvināti vai pārdoti ieinteresētajiem muzejiem, privātajiem kolekcionāriem vai etnogrāfisko priekšmetu tirgotājiem. Vairākos gadījumos etnisko izrāžu organizatori paši nodarbojās ar etnogrāfisko artefaktu realizēšanu, kas viņiem bija papildu ienākumu avots, un pārdodamo priekšmetu klāsts pārsniedza konkrētās etniskās izrādes pārstāvētās kultūras kontekstu. Gadu gaitā izveidojās sarežģīta mijiedarbība starp muzeju kolekciju veidošanas politiku un ar etniskajām izrādēm saistīto etnogrāfisko objektu piegādātāju piedāvājumu, veidojot standartus noteiktas ‘etniskās citādības’ pārstāvēšanai, izmantojot tās materiālās kultūras objektus. Kopā ar piemēriem par dažādām ar etniskajām izrādēm saistītām kolekcijām un to veidošanos ievadlekcijā tiks apskatītas etnogrāfiskās kolekcijas, kas saistītas ar trīs, pateicoties brāļiem Markvadiem (*Marquardt*), Eiropā nonākušām samoiešu izrādēm. Šis piemērs uzskatāmi rāda koloniālo un vietējo līderu mijdarbību etnogrāfisko priekšmetu popularizēšanā, kolekciju veidošanā un tirdzniecībā attiecīgajiem klientiem, tai skaitā muzejiem. No otras puses intervijas ar samoiešu etnisko izrāžu dalībnieku pēctečiem un vēstures avotu padziļinātā izpēte atklāj, ka samoiešu redzējumā dažiem etnogrāfisko objektu pārvietošanas gadījumiem bija pilnīgi cita jēga un nozīme, kam ir aktuāla ietekme uz dažiem samoiešu un eiropiešu attiecību aspektiem pat mūsdienās.

Shows, museums and the legacies of colonialism in countries without colonies

(keynote lecture)

Prof. **Markéta Křížová**,
Charles University, Prague, Czechia

The presentation will rest upon the principal theme of the conference: the widening of the idea of ‘difficult’ or ‘contentious’ heritage. Only recently, the curators, academics and the general public realized the need to include under this heading not just looted cultural objects or sensitive exhibits, such as human remains or religious objects, but the whole system of thought, expression, teaching and representation that arose out of the globalization processes, colonialism, and imperial expansion of the modern era. This is all the more important for the regions of Central and Eastern Europe, where the discourse of colonial ‘innocence’ – the conviction that non-involvement in colonial oppression liberated their inhabitants from any complicity in the heritage of colonialism, and that instead they themselves were objects of imperial ambition and victims of conquest by more powerful and militarized neighbours – until recently prevented the acceptance of the fact that colonization in a significant way shaped the overall scientific development all over Europe, leaving behind long standing (though often silenced) legacies of exclusion and injustice in need of repair.

At the same time, drawing upon the deliberations of Sharon Macdonald and other theoreticians of museology, the presentation rejects the perception of ‘difficult heritage’ as a ‘problem’ that should be ‘solved’ and then discarded. Instead, negotiations and debates over difficult heritage should enact reflexivity and new ways of thinking of the present and future. Difficult heritage should be conceived as an instrument for reflecting about the role and politics of science and knowledge production.

Izrādes, muzeji un koloniālisma mantojums valstīs bez kolonijām

(ievadlekcija)

Prof. **Marketa Kšížova**,
Kārļa Universitāte, Prāga, Čehija

Prezentācija balstīsies uz konferences galveno tēmu: ‘sarežģītā’ vai ‘pretrunīgā’ mantojuma idejas izvērsumu. Visai nesen kuratori, zinātnieki un plašāka sabiedrība apjauta nepieciešamību šajā pozīcijā iekļaut ne tikai izlaupīšanas rezultātā iegūtos kultūras objektus vai sensitīvus eksponātus, kā cilvēku mirstīgās atliekas vai reliģisko kultu priekšmetus, bet arī domu, izteiksmes, mācību un reprezentāciju kopīgo sistēmu, ko radījuši modernisma laikmeta globalizācijas procesi, koloniālisms un impēriskās ekspansijas.

Īpaši svarīgi tas ir Centrāleiropas un Austrumeiropas reģioniem, kur dominējošais koloniālās ‘nevainības’ diskurss – pārliecība, ka neiesaistīšanās koloniālajā apspiešanā atbrīvo minēto reģionu iedzīvotājus no jebkādas līdzdalības koloniālisma mantojumā, un ka viņi paši bija impērisku ambīciju objekti un spēcīgāku, un militarizētāku kaimiņu iekarojumu upuri – vēl nesen neļāva pieņemt faktu, ka koloniālisms nozīmīgi ietekmēja kopējo zinātnes attīstību visā Eiropā, ilgstoši atstājot aiz sevis apklusinātu atstumtību un netaisnību, kas jālabo.

Tai pat laikā, balstoties Šaronas Makdonaldas (*Sharon Macdonald*) un citu muzeoloģijas teorētiķu atziņās, autore atsakās uztvert ‘sarežģīto mantojumu’ kā ‘problēmu’, kas būtu ‘jāatrisina’ un pēc tam jāatmet. Tā vietā sarunām un debatēm par sarežģīto mantojumu būtu jāvieš refleksivitāte un jauni domāšanas veidi par tagadni un nākotni. Sarežģītais mantojums būtu jāuztver kā instruments, lai pārdomātu zinātnes un zināšanu radīšanas lomu un politiku.

After the return of indigenous ancestors. Power–critical reflections on repatriations and the colonial co-perpetrator society based on the example of the Meckel Collections, Halle/Saale

Töff Beine, MA
Halle/Saale, Germany

The colonial past and its legacies, which continue to affect today's museums and collections in the German colonial co-perpetrator – society, can be reappraised through repatriation. Thus, anchoring repatriation in the broader politics around remembrance in society can support to create foundations for postcolonial justice. Against this background, the paper evaluates institutional practices surrounding repatriation in terms of fostering a postcolonial memory culture beyond the walls of collections.

The research is based on an auto-ethnographic project on the return of five Australian Aborigine and Torres Strait Islander Ancestors, formerly held captive in the anatomical collections – the Meckel Collections – at the University of Halle. It investigates the representation and remembrance of this repatriation process in Halle's society. Given the ignorance towards its colonial entanglements that persists within the broader German society, the process of Indigenous Old People returning from Germany is still in its early days. The robbery and active retention of Indigenous Ancestors, as well as their return, has also not yet found much resonance in social debates on postcolonial culture of remembrance. In recent years the topic has certainly attracted more interest within museum and collection work, mainly focused around provenance research and repatriation. Thus, the research explores an aspect of repatriation which has not yet been widely discussed in the field.

**Pēc pamatiedzīvotāju priekšteču atgriešanās.
Varu kritizējošas pārdomas par repatriāciju un koloniālismā līdzvainīgu
sabiedrību, balstoties uz Mekela kolekcijām, Halle pie Zāles**

Tofs Baine, MA
Halle pie Zāles, Vācija

Repatriācija sniedz iespēju pārvērtēt koloniālo pagātņi un tās mantojumu, kas turpina ietekmēt mūsdienu Vācijas muzejus, kolekcijas un koloniālismā līdzatbildīgo sabiedrību. Tādējādi repatriācijas nostiprināšana plašākā sabiedrības atmiņas politikā var radīt priekšnoteikumus postkoloniālā taisnīguma pamatu radīšanai. Referātā plašākā kontekstā vērtēta ar repatriāciju saistīto institucionālo prakšu loma postkoloniālo atmiņu kultūras veicināšanā.

Pētījuma pamatā ir autoetnogrāfisks projekts par piecu Austrālijas aborigēnu un Torresa šauruma salu iedzīvotāju mirstīgo atlieku atgriešanos dzimtenē, kas iepriekš atradās Halles universitātes anatomiskajās jeb Mekela kolekcijās. Referātā atklāta minētā repatriācijas procesa atspoguļošana un atminēšanās Halles sabiedrībā. Ņemot vērā, ka plašākā Vācijas sabiedrībā joprojām dominē vienaldzīga attieksme pret valsts koloniālo pagātņi, seno iezemiešu mirstīgo atlieku atgriešana viņu dzimtenē no Vācijas joprojām ir tikai sākuma stadijā. Pamatiedzīvotāju priekšteču nolaušana un ilgstoša turēšana, kā arī viņu atgriešana nav guvusi plašu rezonansi sabiedrības debatēs par postkoloniālās atceres kultūru. Pēdējos gados novērojamā tēmas popularitāte saistīta ar muzeju un muzeju kolekciju ietvaros veikto objektu izcelsmes izpēti un repatriācijas darbu. Tādējādi pētījuma uzmanības centrā ir repatriācijas aspekts, par ko vēl nav bijušas plašas diskusijas.

Tracing the paths of objects: The Vienna World's Fair (1873) and the formation of Vienna's museum collections from a postcolonial perspective

Dr. Laura Bohnenblust

Cultural Heritage Studies, University of Vienna,

Vienna, Austria

PhD candidate **Anna-Marie Kroupová**

Cultural Heritage Studies, University of Vienna,

Vienna, Austria

The Vienna World's Fair of 1873, the first of its size in the German-speaking world, was a major undertaking with the goal of "presenting contemporary cultural life and the entire field of economics and promoting their further development." The exhibition featured a monumental 'rotunda' and some 200 different exhibition pavilions displaying tens of thousands of objects. Despite its once all-encompassing scope, this grand exhibition, along with its architectural achievements, has faded from the collective memory. Today, only a few reminders of this event remain in Vienna. But where to find such objects nowadays? We aim to illuminate the trajectory of selected ethnographic objects exhibited at the World's Fair as they found their way into major Viennese collections, employing the postcolonial perspective to offer a contemporary view of these objects. These institutions include the World Museum, the Museum of Applied Arts (MAK), the Technical Museum of Vienna, the Antiquities Collection of the Art History Museum, and the Natural History Museum. Throughout the routes of the objects, we will highlight the crucial role played by now-defunct institutions, most notably the former Oriental Museum Vienna (later the Museum of Trade), as well as other key actors involved in the acquisition processes of such objects. Our presentation is based on object case studies that serve to elucidate the different paths that led to their inclusion into the respective institutional collections. We will not only shed light on the historical perceptions surrounding these objects during the Vienna World's Fair, but also discuss where paths get lost and which ones could not yet be retraced. Thus, this paper attempts to reveal the intertwined histories of institutions, individuals, and objects, focusing on the ambivalent dynamics in the practice of collecting during a dynamic period in Vienna's cultural history.

Izsekojot objektu maršrutus: Pasaules izstāde Vīnē (1873) un Vīnes muzeja kolekciju veidošanās no postkoloniālās perspektīvas

Dr. Laura Bonenblusta

Vīnes Universitātes Kultūras mantojuma studijas,
Vīne, Austrija

PhD grāda pretendente **Anna-Marija Kroupova**
Vīnes Universitātes Kultūras mantojuma studijas,
Vīne, Austrija

1873. gadā notikusī Vīnes pasaules izstāde – pirmā šāda mēroga izstāde vāciski runājošajā pasaulē – bija nozīmīgs pasākums, kura mērķis bija “prezentēt mūsdienu kultūras dzīvi un visas ekonomikas jomas, veicinot to tālāku attīstību”. Izstādē ietilpa monumentāla rotunda un aptuveni 200 dažādi izstāžu paviljoni, kuros bija apskatāmi desmitiem tūkstoši priekšmetu. Neraugoties uz savu kādreizējo visaptverošo vērienu, šī grandiozā izstāde un tās arhitektūras sasniegumi ir izgaisuši no kolektīvās atmiņas. Mūsdienās Vīnē ir vien daži atgādinājumi par šo notikumu. Kur lai šodien meklē šādus priekšmetus?

Prezentācijas mērķis ir, izmantojot postkoloniālo perspektīvu, parādīt noteiktu Pasaules izstādē eksponēto etnogrāfisko priekšmetu ceļu uz lielākajām Vīnes kolekcijām, piedāvājot mūsdienīgu skatījumu uz šiem objektiem. Kā minēto priekšmetu lielāko kolekciju glabātāji minami Pasaules muzejs, Lietišķās mākslas muzejs (MAK), Vīnes Tehniskais muzejs, Mākslas vēstures muzeja Senlietu kolekcija un Dabas vēstures muzejs. Analizējot visu izvēlēto objektu pārvietošanās ceļus, referātā uzsvērta izšķirošā loma, kāda to virzībā piemita šobrīd neeksistējošām institūcijām, jo īpaši bijušajam Vīnes Austrumu zemju muzejam (vēlāk Tirdzniecības muzejam), kā arī citiem galvenajiem aktoriem, kas bija iesaistīti minēto priekšmetu iegādes procesos.

Prezentācija ir balstīta uz objektu gadījuma izpēti, kas kalpoja, lai noskaidrotu dažādos ceļus, kas noveda pie priekšmetu iekļaušanas izvēlēto atmiņas institūciju kolekcijās. Referātā ne vien izgaismoti vēsturiskie priekšstati, kas apvija šos priekšmetus Pasaules izstādes laikā, bet arī skaidrots, kur ‘pazūd pēdas’ un kas vēl ir izsekojams. Tādējādi prezentācijā mēģinot atklāt institūciju, indivīdu un objektu savstarpējo vēsturi, pievēršoties ambivalentai kolekcionēšanas prakses dinamikai aktīvā Vīnes kultūras vēstures periodā.

Racialized exotic shows: The reproduction of race, whiteness, and Europeanness/non-Europeanness in Central and Eastern Europe

Dr. Bolaji Balogun,
University of Sheffield, Sheffield, UK

The 19th and early 20th centuries remain an important period marked by the emergence of the modern understandings of ‘races’ and consequently the categorization of peoples based on the continent they emerged from. The period also prompted the establishment and popularization of displays of non-European bodies (dubbed the ‘ethnic shows’ across Europe and the United States) as part of the global colonial and racial order. The shows were public displays of largely non-European bodies perceived as primitive and uncivilized. Grew into circuses labelled as ‘freak shows’ and in some cases ‘human zoos’, this exhibition of largely non-European bodies was often prepared for and presented before white audiences across various cities in Western Europe and in the United States. Symbolic in this respect was the inferiority of the bodies on display, whilst highlighting the superiority of whiteness and Europeanness. What is significant in this respect was not only the predicament of black bodies being displayed before white audiences, but also the symbolic representation of ‘races’ in what is often presented as their natural environments. Discussions around ‘ethnic shows’ have so far focused largely on their usages in the West, as part of the global colonial and racial order. While this has been useful in highlighting the roles of racism in the region, this paper contends that the emergence of exotic shows across Central and Eastern Europe (CEE) contributed to the broader imagination of Europeanness and non-Europeanness that underpins the understanding of race across CEE.

The paper focuses on the uses of race – the common misconception that describes a group of people assumed to share similar social and cultural identities and physical characteristics such as skin colour and other physiognomic features used for the justification of ‘exotic ethnic shows’ as part of the processes of racialization in Central and Eastern Europe. In underscoring the impact of ‘exotic shows’ in CEE by drawing a comparison with ‘ethnic shows’ in the West, this paper argues that the histories of race and racialization have not been limited to the West but are also evident in CEE. It is an indication that race and racialization have a global circulation with location manifestations that are evident in exotic shows in Central and Eastern Europe.

Rasiskie eksotiski šovi: rases, baltuma un eiropiskuma/neeiropeiskuma reproducēšana Centrālajā un Austrumeiropā

Dr. Boladži Baloguns,
Šefīldas Universitāte, Šefīlda, Lielbritānija

19. gadsimts un 20. gadsimta sākums joprojām uzskatāms par nozīmīgu zinātnes vēstures posmu, kad veidojusies mūsdienu izpratne par ‘rasēm’ un līdz ar to tautu iedalījums kategorijās, pamatojoties uz kontinentu, no kura tās cēlušās. Tāpat šajā periodā rasta ierosme un atbalsts Eiropā un ASV atpazīstamajām ne-eiropiešu eksponēšanas praksēm jeb etniskajām izrādēm, kas bija daļa no globālās koloniālās un rasu kārtības. Publiskajās izrādēs demonstrēto ne-eiropiskas cilmes tautu pārstāvji tika uztverti kā primitīvi un necivilizēti. Transformējušās par cirka izrādēm ar nosaukumu ‘frīku šovi’ vai dažos gadījumos – ‘cilvēku zoodārzi’, ne-eiropiešu ķermeņus eksponējošās etniskās izrādes bija paredzētas un prezentētas baltajai publikai dažādās Rietumeiropas un ASV pilsētās. Simboliska šajā ziņā bija eksponēto ķermeņu mazvērtība, vienlaikus izceļot ‘baltuma’ un eiropiskuma pārākumu. Būtiska šajā kontekstā bija ne vien sarežģītā situācija – melno ķermeņu eksponēšana baltās auditorijas priekšā, bet arī simboliskā rasu reprezentēšana, kā tika teikts, viņu dabiskajā vidē. Diskusijas par etniskajām izrādēm līdz šim galvenokārt bijušas vērstas uz to klātbūtni Rietumos, vērtējot tās kā daļu no globālās koloniālās un rasu kārtības. Izceļot rasisma lomu reģionā, referātā izvirzīta tēze, ka eksotisko izrāžu klātbūtne Centrālajā un Austrumeiropā (CAE) ietekmēja priekšstatu par eiropisko un ne-eiropisko veidošanos visās CAE valstīs.

Referātā galvenā uzmanība pievērsta tam, kā rase (izplatīts, aplams priekšstats, kas attiecas uz cilvēku grupu, kam ir līdzīga sociālā un kultūras identitāte, kā arī kopīgas fiziskās īpašības kā ādas krāsa un citas fiziognomiskas iezīmes) tiek izmantota, lai attaisnotu eksotisko etnisko izrāžu līdzdalību rasisma veidošanās procesā Centrālajā un Austrumeiropā. Akcentējot eksotisko izrāžu ietekmi CAE salīdzinājumā ar to ietekmi Rietumos, prezentācijā izvirzīta tēze, ka rases un rasisma vēsture nav aprobežojusies tikai ar Rietumiem, tā saskatāma arī CAE valstīs. Tas liecina, ka rasēm un praksei cilvēkus iedalīt rasēs ir globāla aprīte ar lokālām izpausmēm, kas arī saskatāmas eksotiskajās dzīvajās izstādēs Centrālajā un Austrumeiropā.

Unidentified items in poster collections: The case of ethnographic and freak shows¹

Dr. Ilze Boldāne-Zeļenkova,
Institute of Latvian History, UL, Riga, Latvia

The territory of Latvia and its most significant city, Riga, were influenced by the latest cultural and scientific trends of the German lands (from 1871, the German Empire) and the Russian Empire in the 19th and early 20th century. Consequently, the local population was also familiar with a colonialism-related phenomenon known as ‘exotic’ live exhibitions. While working on a research project dedicated to a hitherto unexplored topic in Latvia – the presence of ethnographic and freak shows in Riga’s cultural setting at the turn of the 20th century, I encountered a problem known to all researchers in this field: the lack of sources caused by the inability to identify them in the collections kept in libraries, museums, and archives.

Poster collections, whose purpose was to inform the audience about upcoming events and encourage viewers to participate in cultural and other activities, hold an important place among the collections housed in Latvian memory institutions. Currently, posters, along with advertisements in the press, are also the only known collection directly related to the presence of ethnographic and freak shows in Latvia at the turn of the 20th century.

The discussion on the praxes of recording ethnographic and freak exhibition posters in national memory institutions’ registers and the potential application of similar recording techniques or keywords searching for other artifacts connected to the display of otherness will be presented in this paper.

---

¹ The presentation for the conference was made as part of the project “The territory of Latvia as a contact zone between different cultural spaces, religions, political, social and economic interests from prehistory to the present day” (ZD2015/AZ85).

Neidentificētas vienības plakātu un afišu kolekcijās: eksotisko dzīvo izstāžu gadījums¹

Dr. Ilze Boldāne-Zeļenkova,
LU Latvijas vēstures institūts, Rīga, Latvija

19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā Latvijas teritorija un tās nozīmīgākā pilsēta Rīga atradās Vācu zemju (no 1871. gada Vācijas impērijas) un Krievijas impērijas kultūras un zinātnes jaunāko tendenču ietekmē. Līdz ar to arī vietējai sabiedrībai nebija sveša tāda koloniālismam raksturīga parādība kā eksotiskās dzīvās izstādes. Strādājot pie pētnieciskā projekta, kas veltīts līdz šim Latvijā neapzinātai tēmai – etnisko un frīkšovu klātbūtnei Rīgas kultūras vidē 19. un 20. gadsimtu mijā, nācās saskārties ar visiem šīs jomas pētniekiem zināmu problēmu: avotu trūkums vai nespēja tos identificēt bibliotēku, muzeju un arhīvu kolekcijās.

Plakātu kolekcijas, kuru mērķis bija informēt skatītājus par gaidāmajiem pasākumiem un rosināt viņus piedalīties kultūras un citās aktivitātēs, ieņem noteiktu vietu Latvijas atmiņas institūciju krājumos. Šobrīd, plakāti kopā ar preses publikācijām ir arī vienīgie zināmie avoti, kas tieši apliecina etnogrāfisko un frīkšovu klātbūtni Latvijas teritorijā 19. un 20. gadsimta mijā.

Prezentācijā tiks aplūkota etnisko un frīku izrāžu plakātu fiksēšanas prakse nacionālo atmiņas institūciju reģistros un līdzīgu ierakstīšanas paņēmieni vai atslēgvārdu potenciāla pielietošana, meklējot citus ar citādības eksponēšanu saistītus artefaktus.

---

¹ Referāts sagatavots LU Latvijas vēstures institūta bāzes finansējuma projekta “Latvijas teritorija kā dažādu kultūrtelpu, reliģiju, politisko, sociālo un ekonomisko interešu saskarsmes zona no aizvēstures līdz mūsdienām” (ZD2015/AZ85) ietvaros.

Misplaced heritage. Collection of human remains in the Museum of Man in Wrocław, its origins and prospects¹

Dr. Łukasz Bukowiecki,

Institute of Polish Culture, University of Warsaw, Warsaw, Poland

In 1888 the Polish geographical and ethnographic magazine *Wisła* published an article by Ludwik Krzywicki (1859–1941), one of the founders of sociology in Poland. In it, Krzywicki emphasized the importance anthropological research held for the general knowledge about humankind and discussed its role in explaining historical and social processes. However, he also admitted that physical anthropology at that time had ‘no other guiding thought than the accumulation of as much factual material as possible’, leading to hardly any theory but producing extensive descriptions of measurement methods and results. In the 135 years that have since passed, many human–biology–based theories, especially ones related to race and ethnicity, have risen and been discredited, while the history of anthropology has become the subject of critical historical and social research itself. But human remains, which were once acquired and accumulated for anthropometric purposes, still remain in collections of many museums and scientific institutions worldwide.

The paper aims to explore the history of (post)imperial, (post)colonial and (post)war conditions and entanglements of the largest collection of this type in Poland, kept at the Museum of Man in Wrocław. It consists of objects originating from two main sources: (1) former German collections from the University of Breslau, including human remains gathered outside Europe, such as c. 70 human skulls acquired by the anatomist and anthropologist Hermann Klaatsch (1863–1916) during his fieldwork in Australia (1904–1907); and (2) former collections of the Institute of Anthropological Sciences in Warsaw that was regarded as the first scientific institution in Eastern Europe (established in 1905) dealing with physical anthropology, and the most important anthropological research centre in Interwar Poland.

The Wrocław collection of human remains is contentious not only because of what it contains, but also due to its location. After 2013, when Germany decided to return all the skulls and skeletons identified as the remains of humans of Australian origins to present-day representatives of Indigenous Australians, the Museum of Man in Wrocław is probably the last place in Europe with a collection of human remains based on German anthropological research in Australia that is still stored and has not (yet?) been decolonized. At the same time, the presence of the most important Polish collection of human remains, moved from Warsaw to Wrocław in the 1950s, makes the story of postwar displacements of museum objects more complex, reversing its default direction.

---

¹ This work forms part of the project *Social Memory and the Post-Imperial Russian Heritage in Poland* (2021/41/B/HS3/00852), funded by the National Science Center, Poland.

Nevietā esošs mantojums. Vroclavas Cilvēka muzeja cilvēku mirstīgo atlieku kolekcija, tās izcelsme un nākotne¹

Dr. **Lukašs Bukoveckis,**

Varšavas Universitātes Poļu kultūras institūts, Varšava, Polija

1888. gadā ģeogrāfijas un etnogrāfijas žurnāls “Wista” publicēja Polijas sociolģijas pamatlicēja Ludvika Krivicka (*Ludwik Krzywicki*, 1859–1941) rakstu, kurā viņš uzstāja uz antropoloģiskās izpētes nozīmi kopējo zināšanu veidošanā par cilvēku un diskutēja par tās lomu vēsturisko un sociālo procesu skaidrošanā. Tāpat viņš atzina, ka tobrīd kā svarīgākais fiziskās antropoloģijas uzdevums tika izvirzīts iespējami lielākas izpētes materiālu kopas uzkrāšana, kas rezultējās nevis ar jaunām teorijām, bet ar plašiem metožu un datu aprakstiem. Pagājuši 135 gadi, daudzas cilvēku bioloģijā balstītās teorijas, īpaši tās, kas attiecas uz rasi un etnicitāti, ir zaudējušas savu nozīmi, bet antropoloģijas vēsture pati ir kritiskas vēsturiskās un sociālās izpētes subjekts. Taču savulaik antropometriskiem nolūkiem iegūtās un uzkrātās cilvēku mirstīgās atliekas joprojām atrodas daudzu pasaules muzeju un zinātnisko institūciju kolekcijās.

Referāta mērķis ir sniegt ieskatu lielākajā šāda veida kolekcijā Polijā, kas glabājas Vroclavas Cilvēka muzejā, izvērtējot tās (post)impērisko, (post)koloniālo un (pēc)kara apstākļu un juku vēsturi. Šī kolekcija sastāv no objektiem, kas iegūti no diviem avotiem: 1) agrākās vācu kolekcijas no Vroclavas Universitātes, tostarp cilvēku mirstīgās atliekas, kas iegūtas ārpus Eiropas, piemēram, 70 cilvēku galvaskausi, ko savācis anatoms un antropologs Hermans Klāčs (*Hermann Klaatsch*, 1863–1916), veicot lauka darbus Austrālijā (1904–1907); 2) kolekcijas no kādreizēja Varšavas Antropoloģijas zinātņu institūta, kas tika uzskatīts par pirmo zinātnisko institūciju, kas nodarbojas ar fizisko antropoloģiju Austrumeiropā (1905), un nozīmīgāko antropoloģijas pētniecības centru starpkaru Polijā.

Vroclavas cilvēku mirstīgo atlieku kolekcija ir diskutabla gan tās satura, gan atrašanās vietas dēļ. Pēc 2013. gadā Vācijā pieņemtā lēmuma atgriezt mūsdienu austrāliešu pamatiedzīvotāju pārstāvjiem galvaskausus un skeletus, kas identificēti kā Austrālijas izcelsmes cilvēku mirstīgās atliekas, Cilvēka muzejs Vroclavā, iespējams, ir palikusi pēdējā vieta Eiropā, kur joprojām tiek uzglabāta cilvēku mirstīgo atlieku kolekcija, kas izveidota vāciešu īstenotās Austrālijas pamatiedzīvotāju antropoloģiskās izpētes rezultātā un vēl nav dekolonizēta. Tai pat laikā, Polijas ievērojamākās cilvēku atlieku kolekcijas klātbūtne, kas 1950. gados pārceļta no Varšavas uz Vroclavu, sarežģī šo stāstu, mainot adresātu atbildībai par neizpildītajām saistībām.

---

¹ Referāts konferencei sagatavots Polijas Nacionālā Zinātnes centra finansētā projekta “Sociālā atmiņa un Krievijas postimpēriskais mantojums Polijā” (2021/41/B/HS3/00852) ietvaros.

Despite the Otherness – Did the Sarrasani Circus influence the presentation of the Wettins on the Fürstenzug in Dresden?

Dr. Iveta Coufalová,

Editorial office of the Czech historical magazine “Dějiny a současnost”,
external member of the Department of Germanic Studies – Dutch Studies,
Faculty of Arts, Charles University
Prague, Czechia

The Sarrasani Circus, famous in Central Europe for its exotic animals and various ethnographic shows, was founded in the early 20th century in the suburb of Dresden and subsequently moved to Dresden Neustadt. Coincidentally, it was at the same time that a representative depiction of the Wettin family was being installed on a residence in the centre of Dresden’s Old Town, in the form of tiles (Meissen china). This modern day tourist attraction, on the outer northern wing of the stables at a residential palace, the so-called Fürstenzug (= the Procession of Princes of the House of Wettin) was created between 1872 and 1876 as a sgraffito in connection with celebrations marking the 800th anniversary of the House of Wettin in Saxony. The visual presence of the ruling dynasty in the centre of the town became part of the collective memory of the city’s inhabitants, but at the beginning of the 20th century the mural was in such a poor condition that in 1904–1907 it had to be transferred to tiles, which were subsequently installed in the same location. Although the members of the Wettin dynasty always ran a very culturally diverse court, and the Grünes Gewölbe may be seen as a symbol of the presence of otherness in its time, regarded from this perspective, the Fürstenzug is a showcase of extraordinary ‘ordinariness’. Certainly, this is partially due to the dimension of the ‘Fürstenrepresentation’, yet the paper will mainly focus on two questions: 1) whether the confrontation with exotic otherness offered by the Sarrasani Circus with its representative building (capable of housing almost 4,000 spectators) did not also translate into a need to declare ‘otherness’ at all costs, and 2) how this need became embedded in Central European identity and its relationship to otherness.

Par spīti citādībai – vai Sarrasani cirks ietekmēja Vetinu dzimtas atspoguļojumu sienas gleznojumā (Fürstenzug) Drēzdenē?

Dr. Iveta Coufalova,
Čehijas vēstures žurnāla “Dějiny a současnost” redakcija,
Kārļa Universitātes Mākslas fakultātes Germanistikas studiju
Holandes izpētes katedra
Prāga, Čehija

Ar saviem eksotiskajiem dzīvniekiem un dažādām etnogrāfiskajām izrādēm Centrāleiropā slavenais Sarrasani cirks tika dibināts 20. gadsimta sākumā Drēzdenes priekšpilsētā un pēc tam pārcēlās uz Drēzdenes Neištati. Sagādīšanās pēc tas sakrita ar laiku, kad Drēzdenes vecpilsētas centrā uz sienas no flīzēm tika atveidots reprezentatīvs Vetinu ģimenes attēls. Šis mūsdienu tūristu apskates objekts, kas atrodas pils staļļu ārējā ziemeļu spārnā, tā sauktais “Fürstenzug” (= Vetina nama prinču gājiens), tika izveidots laikā no 1872. līdz 1876. gadam kā sgrafito, atzīmējot Vetinu nama 800 gadu pastāvēšanu Saksijā. Valdošās dinastijas vizuālā klātbūtne pilsētas centrā kļuva par daļu no tās iedzīvotāju kolektīvās atmiņas, bet 20. gadsimta sākumā sienas gleznojuma tehniskais stāvoklis bija tik slikts, ka laikā 1904. līdz 1907. gadam flīzes bija jānoņem, lai vēlāk tās atgriestu ierastajā vietā. Lai gan Vetinu dinastija valdīja kultūras ziņā ļoti daudzveidīgā galmā un muzejs “Grünes Gewölbe” uzskatāms par sava laika citādības apliecinājuma simbolu, sienas gleznojums, no šīs perspektīvas raugoties, bija ārkārtēja vienkāršības/prastuma demonstrācija. Prinču pārstāvniecībai šajā visā noteikti bija sava loma, bet referātā tiks pievērsta uzmanība galvenokārt diviem jautājumiem: 1) vai konfrontācija ar Sarrasani cirka piedāvāto eksotisko citādību kopā ar iespaidīgo cirka ēku (4000 skatītāju vietām) netransformējās nepieciešamībā atspoguļot citādību par katru cenu? un 2) kā šī nepieciešamība ir nostiprinājusies Centrāleiropas identitātē un tās attiecībās ar citādību?

What does it really mean that a collection is contentious? Some theoretical considerations inspired by the project “Contentious collections. Rethinking the legacy of ethnographic shows in Central and Eastern Europe”¹

Dr. Dominika Czarnecka,
Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences,
Warsaw, Poland

Working on the project “Contentious collections. Rethinking the legacy of ethnographic shows in Central and Eastern Europe” dedicated to various types of collections associated with ethnographic shows, we have followed Sharon Macdonald’s definition of ‘contentious heritage’. According to this definition, collections (or objects they contain) that have the capacity to challenge ‘our sense of who we are today’, or, more precisely, to subvert the beliefs of Central–Eastern European societies regarding their lack of participation in the colonial system in any form, can be perceived as contentious. Taking the above into consideration, our work on the project has revealed that the term ‘contentious collections’ needs deeper theoretical analysis. The aim of this presentation is to discuss what it really means that a collection is contentious. Additionally, the presentation invites reflection on the history of exclusion, the process of creating knowledge, and/or the processes of fragmentarization of memory within the ever-shifting contexts.

---

¹ The presentation for the conference was made as part of the project “Contentious collections. Rethinking the legacy of ethnographic shows in Central and Eastern Europe”, the National Science Center Grant No. UMO-2021/43/B/HS3/03009.

**Ko nozīmē diskutabla kolekcija? Daži teorētiski apsvērumi,
iedvesmojoties no projekta “Diskutablās kolekcijas. Pārdomājot etnogrāfisko
izrāžu mantojumu Centrāleiropā un Austrumeiropā”¹**

Dr. Dominika Čarnecka,
Polijas Zinātņu akadēmijas Arheoloģijas un etnoloģijas institūts,
Varšava, Polija

Realizējot projekta “Diskutablās kolekcijas. Pārdomājot etnogrāfisko izrāžu mantojumu Centrāleiropā un Austrumeiropā” uzdevumus, kas veltīti dažādām ar etnogrāfiskajām izrādēm saistītām kolekcijām, mēs sekojām Šaronas Makdolandas (*Sharon Macdonald*) ‘diskutablā mantojuma’ definīcijai. Saskaņā ar šo definīciju kolekcijas (vai tajās esošie priekšmeti), kas spēj izaicināt “mūsu sajūtu par to, kas mēs esam šodien”, vai precīzāk, sagraut Centrāleiropas un Austrumeiropas sabiedrību uzskatus par to nepiedalīšanos koloniālajā sistēmā nekādā tās izpausmē, var tikt uzskatītas par diskutablām. Ņemot vērā iepriekš minēto, mūsu darbs pie projekta atklāja, ka terminam ‘diskutablās kolekcijas’ nepieciešama dziļāka teorētiskā analīze. Šīs prezentācijas mērķis ir apspriest, ko tad īsti nozīmē tas, ka kolekcija ir strīdīga. Turklāt prezentācija aicina pārdomāt atstumtības vēsturi, zināšanu radīšanas procesu un/vai atmiņas fragmentarizācijas procesus arvien mainīgajos kontekstos.

---

¹ Referāts sagatavots Polijas Nacionālā Zinātnes centra finansētā projekta “Diskutablās kolekcijas. Pārdomājot etnogrāfisko izrāžu mantojumu Centrāleiropā un Austrumeiropā” (No. UMO-2021/43/B/HS3/03009) ietvaros.

**The non-European collection of the Ethnographic Museum in Warsaw.
Changing sources and representations¹**

Dr. habil. **Dagnosław Demski**,
Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences,
Warsaw, Poland

If collections are dependent on beliefs and convictions, then the history of collections is also the history of the societies in which the institution of the museum became possible. The speech focuses on the non-European collection of the Ethnographic Museum in Warsaw and its possible connections with ethnographic shows. In the first part of the speech, I will present the sources of acquiring non-European objects, from the end of the 19th century to the post-war years. Objects and artefacts detached from their former environment and creators, arrange themselves in new configurations depending on the expectations of local recipients. Therefore, in the second part of my speech I will focus on the dynamics of changes in the representation of non-European cultures in the Warsaw museum and the motivations, goals and expectations of those who decide to make the changes. The presentation will also touch upon the following topics: 1) the exercise of symbolic power in the context of organizing knowledge and giving meaning to objects, 2) decentralization of existing Eurocentric narratives, with the key question of ‘whose version of history matters?’ 3) the role of museum practices related to the evaluation of what is and what is not worth keeping.

---

¹ The presentation for the conference was made as part of the project “Contentious collections. Rethinking the legacy of ethnographic shows in Central and Eastern Europe”, the National Science Center Grant No. UMO-2021/43/B/HS3/03009.

**Ārpus Eiropas izcelsmes kolekcijas Varšavas Etnogrāfiskajā muzejā.
Mainīgie avoti un reprezentācijas¹**

Dr. habil. **Dagnoslavs Demskis**,
Polijas Zinātņu akadēmijas Arheoloģijas un etnoloģijas institūts,
Varšava, Polija

Ja kolekcijas ir atkarīgas no uzskatiem un pārliecības, tad kolekciju vēsture ir arī vēsture par sabiedrībām, kurās muzejs kā institūcija kļuva iespējams. Referātā galvenā uzmanība pievērsta Varšavas etnogrāfiskā muzeja ārpus Eiropas izcelsmes kolekcijām un to iespējamai saistībai ar etnogrāfiskajām izrādēm. Referāta pirmā daļa veltīta ārpus Eiropas izcelsmes kolekciju ieguves avotiem laikā no 19. gadsimta beigām līdz pēckara gadiem. Objektu un artefaktu, tos atraujot no ierastās vides un autoriem/radītājiem, tika sakārtoti jaunās konfigurācijās atkarībā no vietējo adresātu gaidām. Referāta otrajā daļā aplūkota izmaiņu dinamika ārpus Eiropas kultūru reprezentācijā Varšavas muzejā un pārmaiņu iniciatoru motivācijā, mērķos un ekspektācijās. Prezentācijā tiks skartas arī šādas tēmas: 1) simboliskā varas izmantošana kontekstā ar zināšanu organizēšanu un jēgas piešķiršanu objektiem, 2) esošo eiocentrisko naratīvu decentralizācija ar galveno jautājumu – “kurai vēstures versijai ir nozīme?”, 3) muzeju prakšu loma priekšmetu saglabāšanas vērtības izvērtējumā.

---

¹ Referāts sagatavots Polijas Nacionālā Zinātnes centra finansētā projekta “Diskutablās kolekcijas. Pārdomājot etnogrāfisko izrāžu mantojumu Centrāleiropā un Austrumeiropā” (No. UMO-2021/43/B/HS3/03009) ietvaros.

On looking

Ludomir Franczak, MA

Visual artist, theatre director and curator, Lublin, Poland

Photographs related to ethnographic shows are valuable documents that help us understand the phenomenon better. On the one hand, they allow us to see the people who were the actors in these events; on the other hand, they are a construct entirely produced by and for white Europeans. What we are looking at, as well as our gaze, is only a part of a spectacle staged in the 19th century by the people who most often stayed out of the frame. Such photographs, whether created for advertising the shows or for anthropological collections, are utilitarian in nature, exposing the body, exoticizing it, drawing attention to its physical and cultural Otherness. They seem to make clear their 'object' and the intention behind the act of photography. But... What if we start listening to their hum, as Tina Campt suggests? What if we begin to look persistently, as W.G. Sebald proposes? And when we look, are we not reproducing the violence that often lies behind their creation? Is it even possible to look at these photographs without prior preparation, and should they be generally accessible? Or should we find another way to display them and their narratives, as Ariela Azoulay postulates? How do we interact with these 'objects' and what stories are hidden outside their frames?

This is a lecture about my search for a way to narrate photographs that are part of a broader phenomenon related to ethnographic exhibitions, based on the representations of the so-called Amazon Gutta and the group of 'Amazons of Dahomey' who traveled around Europe between 1889–1898.

Vērojot

Ludomirs Francāks, MA

Vizuālais mākslinieks, teātra režisors un kurators, Ļubļina, Polija

Ar etnogrāfiskajām izrādēm saistītas fotogrāfijas ir vērtīgi dokumenti, kas palīdz labāk izprast šo parādību. No vienas puses, tie ļauj mums redzēt cilvēkus, kuri bija šo notikumu aktieri, bet, no otras puses, tā ir balto eiropiešu pilnībā radīta konstrukcija. Tas, uz ko mēs skatāmies, kā arī mūsu redzējums ir tikai daļa no izrādes, ko 19. gadsimtā iestudējuši visbiežāk ārpus kadra palikušie cilvēki. Šādas fotogrāfijas, neatkarīgi no tā, vai tās ir radītas šovu vai antropoloģisko kolekciju reklamēšanai, pēc būtības ir utilitāras, tās eksponē ķermeņus, eksotizē tos un pievērš uzmanību eksponēto ķermeņu fiziskajai un kultūras citādībai. Šķiet, ka viņi skaidri parāda savu “objektu” un fotografēšanas nodomu. Bet... Kā būtu, ja mēs sāktu klausīties viņu dūkoņā, kā iesaka Tīna Kempta (*Tina Campt*)? Kā būtu, ja mēs sāktu neatlaidīgi skatīties, kā to ierosina V. G. Zēbalds (*W. G. Sebald*)? Un, kad mēs skatāmies, vai mēs neatražojam vardarbību, kas bieži slēpjas aiz šo fotogrāfiju radīšanas? Vai vispār ir iespējams aplūkot šīs fotogrāfijas bez iepriekšējas sagatavošanās, un vai tām jābūt vispārpieejamām? Vai arī mums vajadzētu atrast citu veidu, kā eksponēt viņus un viņu stāstījumus, kā to apgalvo Ariela Azūleija (*Ariella Aïsha Azoulay*)? Kā mēs mijiedarbojamies ar šiem ‘objektiem’ un kādi stāsti ir paslēpti ārpus to rāmjiem?

Šī prezentācija atklāj autora meklējumus, kā stāstīt par fotogrāfijām, kas ir daļa no plašākas, ar etnogrāfiskām izstādēm saistītas parādības, balstoties uz tā sauktās Amazones Guttas un “Dahomejas amazoņu” trupas reprezentācijām, kas apceļoja Eiropu laika posmā no 1889. līdz 1898. gadam.

Pieces of Africa at the Estonian National Museum: The origins of the Solomentsev Collection

Dr. Indrek Jääts,
Estonian National Museum, Tartu, Estonia

The collections of the Estonian National Museum (ENM) are primarily about Estonia and Estonians. In addition, from the very beginning, consistent attention has been paid to other Finno–Ugric peoples ('kindred peoples'). No special consideration has been given to other peoples – formerly called foreign peoples, now peoples of the world. The materials relating to these peoples have found their way into the museum collections more or less by chance. There are about several hundred African artefacts in the museum, the most interesting of them being the items collected in Equatorial Africa by the physicians (and brothers) Ivan and Dmitri Solomentsev, donated to the ENM in the 1930s (64 items).

In my presentation, I try to shed light on the circumstances in which these objects were collected and on their arrival at the ENM, as well as trace their reception and use in Estonia through the decades. When the objects reached the museum, they were received with gratitude, and then simply put in storage. Above all, they were seen as exotic. The first time they were shown to the public was, as far as is known, in 1961, at an exhibition dedicated to the liberation of Africa from the colonial yoke. They were shown again in 2004 as an example of Africa's traditional creativity and cultural richness. The context was positive and respectful, but these things inevitably felt exotic (and thus acted as an audience magnet). Finally, the presentation will consider what could be done with them in the future. Could these pieces of Equatorial Africa, which have accidentally ended up in Estonia, act as a cultural bridge between countries that have almost no relations?

Āfrikas izcelsmes artefakti Igaunijas Nacionālajā muzejā: Solomencevu kolekcijas pirmsākumi

Dr. **Indreks Jets**,
Igaunijas Nacionālais muzejs, Tartu, Igaunija

Igaunijas Nacionālā muzeja (INM) kolekcijas galvenokārt saistās ar Igauniju un igauņiem. Turklāt jau no pašiem pirmsākumiem konsekventa uzmanība ir pievērsta arī citām somugru tautām (“radu tautām”). Citām tautām – agrāk dēvētām par ‘svešām tautām’, tagad – ‘pasaules tautām’ – nav bijusi pievērsta īpaša uzmanība. Materiāli, kas attiecas uz pasaules tautām, muzeja krājumos nonākuši vairāk vai mazāk nejauši. Muzejā ir aptuveni daži simti Āfrikas artefaktu. Visinteresantāko šīs kolekcijas daļu veido ārstu (un brāļu) Ivana un Dmitrija Solomencevu Ekvatoriālajā Āfrikā savāktie priekšmeti (64 vienības), kas 20. gs. 30. gados uzdāvināti INM.

Prezentācijā skaidroti šo priekšmetu iegūšanas apstākļi un to nokļūšana INM, kā arī izsekota to uzņemšana un izmantošana Igaunijā vairāku dekāžu griezumā. Priekšmetiem nonākot muzejā, tos uzņēma ar pateicību, lai pēc tam vienkārši novietotu krājuma plauktos. Galvenokārt tos uzskatīja par eksotiskiem. Ciktāl zināms, to pirmā eksponēšana notika 1961. gadā, izstādē, kas bija veltīta Āfrikas atbrīvošanai no “koloniālā jūga”. Atkārtoti šie priekšmeti tika izrādīti 2004. gadā kā apliecinājums Āfrikas tradicionās kultūras radošumam un bagātībai. Izstādes konteksts bija pozitīvs un cieņpilns, bet neapšaubāmi šie priekšmeti radīja eksotisku iespaidu (un tādējādi darbojās kā magnēts auditorijas pievilināšanai). Nobeigumā aktualizēts jautājums – ko ar tiem iesākt turpmāk? Vai šie Ekvatoriālās Āfrikas gabaliņi, kas nejauši nonākuši Igaunijā, varētu darboties kā tilts starp valstīm, kurām nav gandrīz nekādu savstarpēju attiecību?

Anthropometric histories: Human remains, wax models and science in ethnographical collections in Hungary in the late 19th century

Dr. Ildikó Sz. Kristóf,

Institute of Ethnology, Research Centre for the Humanities,
Hungarian Academy of Sciences, Budapest, Hungary

In the 1870s, Budapest newspapers published a call for a special exchange between Hungarian and American scientific institutions: the exchange of human skulls. My talk will shed light on the background of this call and will focus on the period when physical anthropology and socio-cultural anthropology/ethnography were not yet separate. It was at this time that these disciplines began to emerge from a common historical receptacle, embedded in a complex, polyphonic discipline of the late 18th century. In my lecture I will try to take stock of the cases when Hungarian ethnologists of the second half of the 19th century, in addition to ethnographic knowledge, collected human remains – mostly skulls – in different parts of the world and among different indigenous peoples. János Xantus (1825–1894) did so in North America and South-East Asia, Sámuel Fenichel (1868–1893) in New Guinea, Lajos Bíró (1856–1931) also in New Guinea, János Jankó (1868–1902) in Siberia, Baráthosi Balogh Benedek (1870–1945) also in Siberia, and so on. The production of wax models of the face was also part of the anthropometry practised during the period (e.g. Sámi and Sioux cases). These cases have not yet been studied in depth, although nowadays there are initiatives to start such investigations.

The Budapest material shows that these cases were also partly – but only partly – related to the practice of ethnic shows (*Völkerschauen*). They represent an overlapping, yet not entirely similar practice of ‘examination’ that existed in the period (see for example the Sámi and the Sioux cases from the 1870s, where the link with ethnic shows was obvious, whereas in other cases it was not). This Budapest material still constitutes rather controversial collections. The circumstances of their establishment, their uses and the chances of their repatriation have not been fully explored. The cases to be presented in this lecture are drawn from material found in my earlier studies of ethnic shows in Hungary, as well as from my subsequent research into the history of anthropology.

Antropometrijas vēsture: cilvēku mirstīgās atliekas, vaska modeļi un zinātne etnogrāfiskajās kolekcijās Ungārijā 19. gadsimta beigās

Dr. **Ildiko S. Krištofa**,

Ungārijas Zinātņu akadēmijas Humanitāro pētījumu centra
Etnoloģijas institūts, Budapešta, Ungārija

1870. gados Budapeštas laikraksti publicēja aicinājumu uz īpašu apmaiņu starp Ungārijas un Amerikas zinātniskajām institūcijām: cilvēku galvaskausu apmaiņu. Referātā izgaismots šī aicinājuma fons un periods, kad fiziskā antropoloģija un sociālā, kulturālas antropoloģija/etnogrāfija vēl nebija nodalītas.

Tieši tobrīd minētās zinātnes jomas sāka veidoties no kopīgas vēsturiskas veidnes, iekļautas sarežģītā, polifoniskā 18. gadsimta beigu disciplīnā. Prezentācijā apkopoti gadījumi, kad 19. gadsimta otrajā pusē dažādās pasaules vietās un dažādās pamattautās ungāru etnologi līdztekus etnogrāfiskajām zināšanām vāca arī cilvēku mirstīgās atliekas – galvenokārt galvaskausus. Janošs Ksantus (*János Xantus*, 1825–1894) to darīja Ziemeļamerikā un Dienvidaustrumāzijā, Šamuels Feničels (*Sámuel Fenichel*, 1868–1893) un Lojošs Bīrū (*Lajos Bíró*, 1856–1931) Jaungvinejā, Janošs Jankū (*János Jankó*, 1868–1902) un Borātoši Bologs Benedeks (*Baráthosi Balogh Benedek*, 1870–1945) Sibīrijā utt. Sejas vaska modeļu izgatavošana arī bija daļa no šajā periodā praktizētās antropometrijas (piemēram, sāmu un Siu indiāņu gadījumos). Šīs lietas vēl nav padziļināti izpētītas, lai gan mūsdienās ir iniciatīvas šādu pētījumu uzsākšanai.

Budapeštas materiāli liecina, ka minētie gadījumi daļēji – tikai daļēji – bija saistīti ar etnisko izrāžu (*Völkerschaus*) praksi. Tie atspoguļo pārklājošu, bet ne gluži līdzīgu “pārbaudes” praksi, kāda pastāvēja šajā periodā (skat., piemēram, sāmu un Siu indiāņu lietas no 1870. gadiem, kur saikne ar etniskajām izrādēm bija acīmredzama, turpretim citos gadījumos tā nav novērojama).

Budapeštas materiāls joprojām iekļauts diezgan pretrunīgās kolekcijās. To izveides apstākļi, izmantošana un repatriācijas iespējas nav īsti izpētītas. Referātā prezentētie piemēri ir iegūti no materiāliem, kas savākti autores agrākajiem pētījumiem par etniskajām izrādēm Ungārijā un turpmākajiem antropoloģijas vēsturei veltītajiem pētījumiem.

“The animal place”. Nenets encounters with *Völkerschauen*

Dr. **Karina Lukin,**

Folklore Studies, University of Helsinki, Helsinki, Finland

In 1911, a multi-ethnic company travelled from North–Western Russia to then famous Hagenbeck Zoo in Hamburg. During their visit in Hamburg and later in Berlin, the company represented what was called Samoyed culture and reindeer herding practices. The company returned home at the end of 1912, when a Finnish linguist encountered them in the town of Mezen. Lehtisalo recorded a recollection of their visit and an additional epic song related to the journey. Lehtisalo’s materials became part of the archives of the Finno–Ugrian Society and the texts were also published as folklore and as linguistic materials.

In my paper, I would like to discuss the extremely poorly studied case of the above-mentioned company and present the European-centred data, such as Hamburg Zoo photography, advertisements and exhibition booklets and newspaper articles together with the songs and prose narratives recorded from Nenets and Komi members of the company. I am first and foremost interested in discussing the possibility of provincializing the European narrative around the human zoos through the careful reading and listening of Nenets and Komi folklore. Secondly, I will reflect on the nature of imperialism as the unquestioned ideology in Finland, which is echoed in the case in question.

“Dzīvnieku vieta”. Ņencu pieredze ar *Völkerschauen*

Dr. **Karina Lukina,**

Helsinki Universitātes Folkloras studijas, Helsinki, Somija

1911. gadā etniski daudzveidīga grupa ceļoja no Krievijas ziemeļrietumu daļas uz tobrīd slaveno Hagenbeka zooloģisko dārzu Hamburgā. Viņu uzturēšanās laikā Hamburgā, un vēlāk arī Berlīnē, minētā grupa prezentēja tā dēvēto samojedu kultūru un ziemeļbriežu ganīšanas veidus. 1912. gadā viņi atgriezās mājās Mezeņā, kur satikās ar somu valodnieku. Toivo Lehtisalo (1887–1962) ierakstīja viņu atmiņas par ceļojumu un papildus arī episku dziesmu, kas ar to saistīta. Lehtisalo materiāli nonāca Somugru biedrības arhīvā, turklāt šie teksti tika publicēti gan kā folkloras, gan lingvistiskie materiāli.

Referātā apspriesta ļoti vāji izpētītā, iepriekš minētā grupa un eiropocentriskie dati, piemēram, Hamburgas zoodārza fotogrāfijas, sludinājumi, izstāžu bukleti un avīžu raksti, kopā ar ierakstītajām Ņencu un komi grupas dalībnieku dziesmām un prozas stāstiem. Kā arī diskutēts par iespēju provincializēt Eiropas naratīvu par ‘cilvēku zoodārziem’, rūpīgi lasot un klausoties Ņencu un komi folkloru. Referātā atspoguļota imperiālisma ideoloģijas neapšaubāma klātbūtne Somijā, kas atbalsojas minētajā gadījumā.

**The colonial origins of the Slovene Ethnographic Museum:
Mid-19th century missionary collections from North America and Sudan**

Dr. **Andreja Mesarič**,
Charles University, Prague, Czechia

The paper contributes to scholarly debates that challenge the idea of colonial and racial exceptionalism of Central and Eastern Europe by drawing attention to the traces of the region's colonial entanglements still held in its museums. It considers the example of the Slovene Ethnographic Museum (SEM) in Ljubljana, which houses numerous collections of objects from Asia, Africa and the Americas acquired throughout the 19th and 20th centuries. It focusses specifically on two of the earliest collections held by SEM, first acquired by the Carniolan Provincial Museum in the mid-19th century. SEM's oldest collection was donated to its predecessor in 1837 by Friderik Baraga, a Carniolan Catholic missionary active in the Great Lakes region of North America, and was composed of 'ethnographic objects' of the Ojibwe and Ottawa peoples. In 1950, this was followed by a collection of objects of the Bari people, donated to the Museum by another Carniolan missionary, Ignacij Knoblehar, head of the papal mission to Sudan. Particularly objects from this second collection have been increasingly featured in SEM's temporary exhibitions in recent decades.

The paper discusses how the foundational role played by these two collections in SEM's history (as well as their contemporary curatorial presentation) relate to debates on the need to decolonize museums. At the same time, by focusing on the traces that the overseas work of missionaries left in museums, the paper also highlights a specific aspect of the region's colonial histories which has so far received relatively little attention – the role of transimperial and transcontinental Catholic missionary networks in involving regions of Central and Eastern Europe in European colonial expansion.

**Slovēnijas Etnogrāfiskā muzeja koloniālā izcelsme:
19. gadsimta vidus misionāru kolekcijas no Ziemeļamerikas un Sudānas**

Dr. **Andreja Mesariča**,
Kārļa Universitāte, Prāga, Čehija

Referāts tematiski iekļaujas zinātniskajās debatēs, kas izaicina ideju par Centrāleiropas un Austrumeiropas izņēmuma statusu koloniālisma un rasisma kontekstā, koncentrējoties uz reģionā esošajām koloniālisma liecībām, kas joprojām glabājas muzejos. Aplūkots Ļubļanā izvietotā Slovēnijas Etnogrāfiskā muzeja (SEM) piemērs, kurā atrodas daudzas Āzijas, Āfrikas un Amerikas priekšmetu kolekcijas, kas iegūtas 19. un 20. gadsimtā. Referātā īpaša uzmanība veltīta divām senākajām SEM kolekcijām, kas sākotnēji – 19. gs. vidū – nonākušas Karniolas provinces muzeja īpašumā. 1837. gadā SEM vecāko kolekciju, ko veidoja odžibves un otavas tautu etnogrāfiskie priekšmeti, muzeja priekštecim uzdāvināja Karniolas katoļu misionārs Frideriks Baraga (*Friderik Irenej Baraga*, 1797–1868), kas darbojās Ziemeļamerikas Lielo ezeru reģionā. 1950. gadā muzeja krājumu papildināja bari tautas priekšmetu kolekcija, ko tam dāvināja cits karnioliešu misionārs, pāvesta misijas Sudānā vadītājs Ignācijs Knoblehers (*Ignacij Knoblehar*, 1819–1858). Pēdējos gados SEM pagaidu izstādēs arvien vairāk ir iekļauti priekšmeti no Knoblehera kolekcijas.

Prezentācijā vērtēts kā SEM vēsturē nozīmīgo kolekciju loma un mūsdienu kuratoru izmantotā pieeja atbilst aktuālajām diskusijām par nepieciešamību dekolonizēt muzejus. Tai pat laikā, pievēršoties mantojumam, ko muzejos atstājis svešās zemēs veiktais misionāru darbs, referātā izcelts arī īpašs reģiona koloniālās vēstures aspekts, kam līdz šim pievērsta nepietiekoša uzmanība – transimperiāliskā un transkontinentālā katoļu misionāru tīkla loma Centrālās un Austrumeiropas reģionu iesaistīšanā Eiropas koloniālajā ekspansijā.

**The ‘Other’ within:
Biographies of artefacts and ethnographic collections in Albania**

Dr. Silvana Nini,

Faculty of History and Philology, University of Tirana, Tirana, Albania

Dr. Dorina Arapi,

Centre for Studies and Publications on Arbëresh (QSPA), Tirana, Albania

During the Socialist period (1945–1990) in Albania, the analysis of the material culture and the exhibition of artefacts was articulated within the ideological framework of that time. In order to carry out the mission of educating the masses, the selection and formation of collections was closely related to the communist ideology and the formation of the New Man. It seemed that the Albanian communist state, regarding the differentiation of the national culture from both the oriental one and from other foreign cultural influences, would walk in the footsteps of the thought of Albanian National Renaissance (19th century). Later on, this attitude would crystallize over the foundations of class struggle and atheistic thought that were developed with the advent of the socialist system.

The formation of the collections and their display, which were closely related to the interpretation of tradition, were articulated under the guise of the term ‘Popular Culture’, where artifacts from rural areas would find shelter. This interpretation left out the elements of urban culture, which the dictatorship of the proletariat defined as class enemies absorbing elements of ‘Oriental’ culture or cosmopolitanism.

Despite the fact that rural culture was analyzed as ‘the purest and most authentic culture’, it was also deemed to contain a selection of ‘backward’ elements of local and religious nature. These artefacts, customs and traditions were subjected to a ‘diagnosis in order to purify them from ideological diseases that had survived from the historical past’, which identified them as backward and primitive. Consequently, artefacts, collections and aspects of tradition were selected, isolated and eliminated, thus providing a distorted narrative of the historical past, both in the anthropological analysis and in the museums narratives. This dichotomous approach to the past, categorizing and interpreting it as ‘good or bad’, ‘friendly or hostile’, influenced the perception of artefacts in collections. Thus, in exhibitions, museums, studies, the media and festivals, which were a means of political propaganda, artefacts and national culture were not presented as part of a dialogic process with the ‘Other’, but were conceived within the hegemonic perspective of an ‘imaginary homogeneity’, alienating the ‘Other’ within, and without, in service of the construction of the New Man and the socialist culture.

Citādais pašos: Albānijas artefaktu un etnogrāfisko kolekciju biogrāfijas

Dr. **Silvana Nini**,

Tirānas Universitātes Vēstures un filoloģijas fakultāte, Tirāna, Albānija

Dr. **Dorina Arapi**,

Arberešu pētījumu un publikāciju centrs, Tirāna, Albānija

Sociālisma periodā (1945–1990) Albānijā materiālās kultūras analīze un artefaktu eksponēšana tika formulēta tā laika ideoloģiskajos ietvaros. Lai veiktu masu izglītojošo misiju, kolekciju atlase un veidošana bija cieši saistīta ar komunistisko ideoloģiju un ‘jaunā cilvēka’ veidošanu. Šķita, ka Albānijas komunistiskā valsts nacionālās kultūras atšķiršanā no austrumu zemju un citu kultūru ietekmēm ies albāņu nacionālās renesanses (19. gs.) pēdās. Vēlāk šī attieksme kļuva par šķiru cīņas un ateistiskās domas pamatu, kas tika izveidoti līdz ar sociālistiskās sistēmas parādīšanos.

Kolekciju veidošana un eksponēšana, kas bija cieši saistīta ar tradīcijas interpretāciju, tika formulēta kā ‘tautas kultūra’, kur labi iederējās artefakti no lauku apvidiem. Šāda interpretācija ignorēja pilsētas kultūras elementus, ko proletariāta diktatūra definēja kā šķiras ienaidniekus, kas absorbē austrumu kultūras vai kosmopolītisma elementus.

Neraugoties uz lauku kultūrai piešķirto “vistīrākās un autentiskākās” statusu, arī tā neizvairījās no apsūdzībām par progresam kaitīgu pagātnes palieku – atsevišķu lokālās kultūras vai reliģijas elementu – klātbūtni. Šiem artefaktiem, ieražām un tradīcijām tika uzstādīta “diagnoze, lai attīrītu tos no ideoloģiskām atkāpēm, kas saistītas ar vēsturisko pagātņi”, tos identificējot kā atpalikušus un primitīvus. Rezultātā artefakti, kolekcijas un tradīciju aspekti tika atlasīti, izolēti un likvidēti, sniedzot sagrozītu stāstījumu par vēsturisko pagātņi gan antropoloģiskajā analīzē, gan muzeju naratīvos. Duālā pieeja pagātnei – labs vai slikts, draugs vai ienaidnieks –, kategorizējot un izslēdzot interpretējot, ietekmēja artefaktu vietu kolekcijās. Tādējādi izstādēs, muzejos, pētījumos, plašsaziņas līdzekļos un festivālos, kas bija politiskās propagandas līdzeklis, artefakti un nacionālā kultūra netika prezentēti kā daļa no dialoga ar citādo, bet tika uzverti hegemoniskā ‘iedomāta viendabīguma’ perspektīvā, atsvešinot citādo gan iekšpusē, gan ārpusē, jo tas kalpoja ‘jaunā cilvēka’ un sociālistiskās kultūras veidošanai.

Yugoslav self-representation and conceptions of the Other in cultural exchange activities within the Non-Aligned Movement

PhD candidate **Tina Palaić**,
Slovene Ethnographic Museum, Ljubljana, Slovenia

The partnership between socialist Yugoslavia and states in the Global South within the Non-Aligned Movement (NAM), which formally began in the summit in Belgrade in September 1961, has opened up a number of opportunities for cultural exchange. In addition to presenting Yugoslav art production in non-aligned countries, the NAM enabled Yugoslav museums to obtain collections and organize travelling exhibitions from various African, Asian and Latin American states. The first museum in Yugoslavia, dedicated only to the collection and interpretation of non-European collections, was the Museum of Non-European Cultures, founded in 1964 as a department of the Slovene Ethnographic Museum, and located in a castle near Ljubljana, Slovenia. Between 1964 and 1991, when Yugoslavia collapsed and the successor states moved away from the NAM, the Museum of Non-European Cultures organised 80 exhibitions, most of which displayed cultural heritage objects, i.e. archaeological and ethnological material and folk art.

In my presentation, I intend to investigate various discourses around non-European collections and exhibitions developed or organized by the Museum of Non-European Cultures, focusing on ideas of Slovene self-representation as well as images and conceptions of the Other. Based on an analysis of museum catalogues, peer-reviews of exhibitions, evaluations of the museum's work, and articles about the museum's activities in daily and weekly newspapers from 1964 to 1990, I will show how principles of solidarity and friendship with the Global South are intertwined with ideas of Yugoslav superiority over other NAM members.

Dienvidslāvijas paštēls un priekšstati par citādo kultūras apmaiņas pasākumos Nepievienšanās kustības ietvaros

PhD grāda pretendente **Tīna Palaiča**,
Slovēnijas Etnogrāfiskais muzejs, Ļubļina, Slovēnija

1961. gada septembrī, Nepievienšanās kustības (NAM) Belgradas samītā aizsāktā sadarbība starp sociālistisko Dienvidslāviju un globālo dienvidu valstīm pavēra virkni kultūras apmaiņas iespēju. Līdztekus Dienvidslāvijas kultūras objektu prezentēšanai citās Nepievienšanās kustības valstīs, Dienvidslāvijas muzejiem pavērās iespēja iegūt kolekcijas un uzņemt ceļojošās izstādes no dažādām Āfrikas, Āzijas un Latīņamerikas valstīm. 1964. gadā dibinātā Slovēnijas Etnogrāfiskā muzeja filiāle – Ārpus Eiropas kultūru muzejs – bija pirmā atmiņas institūcija Dienvidslāvijā, kuras uzdevums bija vākt un interpretēt ārpus Eiropas izcelsmes priekšmetu kolekcijas. Muzeju iekārtoja Slovēnijā, pilī netālu no Ļubļinas. Laika posmā no 1964. līdz 1991. gadam, kad Dienvidslāvija beidza pastāvēt un tās pēcteces izstājās no NAM, Ārpus Eiropas kultūru muzejā notika 80 izstādes, lielākoties eksponējot kultūras mantojuma objektus – arheoloģiskos, etnogrāfiskos un dekoratīvi lietišķās mākslas priekšmetus.

Prezentācijā no vairākiem aspektiem izvērtētas Ārpus Eiropas kultūru muzejā izveidotās kolekcijas un organizētās izstādes, akcentējot uzmanību uz slovēņu paštēla veidošanu un priekšstatu un konceptu veidošanu/konstruēšanu par citādo. Balstoties uz laika posmā no 1961. līdz 1990. gadam izdoto muzeja katalogu analīzi, izstāžu recenzijām, muzeja darba vērtējumiem un rakstiem par muzeja darbību dienas un nedēļas laikrakstos, referātā atklāts, kā sludinātie solidaritātes un draudzības principi ar globālajiem dienvidiem savijas ar idejām par Dienvidslāvijas pārākumu pār citām NAM dalībvalstīm.

Human zoo items in the Weltmuseum Wien – a case study

Clemens Radauer, MA

Founder of humanzoos.net, private collector, Vienna, Austria

During the phenomenon of presenting ‘exotic’ groups in the 19th and early 20th century objects used in or fabricated during the shows and photographs taken of the participating people were incorporated into museum collections. Some items were gifted or sold to the museums by the organizers of the human zoos, others got into the museum collections through other channels. Since human zoos were often staged and their authenticity can be doubted, the question arises if the objects themselves are authentic. Some might have been imported for the human zoo but others might have been produced/fabricated during the exhibition, maybe even with European materials. Are they authentic?

Another important question is how these objects were inventoried and which keywords are used for them in the digital database. Thus, are they findable if one searches for ‘human zoo’ or an equivalent word, or is their human zoo history not evident in the museum inventory? If not: are researchers on human zoos able to find these objects if they are not keyworded as such?

My talk will provide insight into the collection of the Weltmuseum Wien and the items linked to human zoos/ethnographic exhibitions I have been able to find so far. In order to ensure and facilitate future research on the topic of human zoos, institutions should initiate research projects in order to analyse their collections in regard to human zoos and mark all the found objects correctly in their digital database.

Cilvēku zoodārza objekti muzejos: Vīnes Pasaules muzeja piemērs

Klemens Radauers, MA

Vietnes humanzoos.net dibinātājs, vēsturnieks, kolekcionārs, Vīne, Austrija

19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā populārais 'eksotisko' grupu prezentēšanas fenomens nodrošināja, ka muzeja krājumos nonāca etniskajās izrādēs izmantotie vai to laikā izgatavotie priekšmeti un dalībnieku fotogrāfijas. Daļu priekšmetu 'cilvēku zoodārzu' organizatori dāvināja vai pārdeva muzejiem, daļa muzeja krājumos nonāca citādi. Tā kā dzīvās izstādes bieži tika iestudētas, to autentiskums ir apšaubāms, kas likumsakarīgi rada jautājumu, vai ar tām saistītie objekti ir autentiski? Daži varētu būt importēti tieši šo izrāžu vajadzībām, bet citi varētu būt ražoti/izgatavoti izstādes ietvaros, iespējams, pat izmantojot Eiropas materiālus. Vai tie ir autentiski?

Vēl viens būtisks jautājums ir, kā šie objekti ir inventarizēti un kādi atslēgvārdi tiem tiek izmantoti digitālajā datu bāzē? Respektīvi, vai tos var atrast, ja meklē ar 'cilvēku zoodārzs' vai līdzvērtīgu vārdu? Vai muzeja inventāra grāmatās parādās šo priekšmetu saistība ar eksotiskajām izrādēm? Ja nē, vai šī kultūras fenomena pētnieki var atrast minētos objektus, ja tiem nav atbilstošu atslēgvārdu?

Prezentācijā sniegts ieskats Vīnes Pasaules muzeja (*Weltmuseum Wien*) krājumā un muzeja priekšmetos, kurus autors identificējis kā saistītus ar 'cilvēku zoodārziem'/etnogrāfiskajām izstādēm. Lai nodrošinātu un veicinātu turpmāko eksotisko izstāžu izpēti, atmiņu institūcijām būtu jāuzsāk pētniecības projekti, ar mērķi analizēt savas kolekcijas saistībā ar minēto tēmu un atbilstoši precizētu visus identificētos objektus arī savā digitālajā datubāzē.

Ethnic villages in Hungary built by POWs of WWI represented by the kindred peoples related to Hungarians in the Archive of the Hungarian Turkologist, Ignac Kunos (1861–1945), the director of the Oriental Trade Academy in Budapest (in 1891–1922)

Dr. István Sántha,
Loránd Eötvös Research Network (the former Institute of Ethnography of the Hungarian Academy of Sciences), Budapest, Hungary
Dr. István Seres,
an independent scholar, Budapest, Hungary

My previous research conducted in Saint Petersburg already showed that ethnic shows are one of the topics that are difficult to approach from the perspective of social sciences. What if participation in ethnic shows was not voluntary? What if the experts (including physical anthropologists) who researched participants before ethnic shows did not exoticize them, and searched not for Otherness, but for features common to the audience? This was the case with WWI POWs from Russia represented as kindred peoples related to Hungarians. Documents found in the family archive of the Hungarian Turkologist Ignac Kunos indicate that POWs hailing from ‘kindred peoples related to Hungarians’ built ethnic villages in the territory of Hungary under Kunos’ supervision and with the assistance of physical anthropologists, folklorists, and linguists. A similar approach to POWs was also adopted during WWII; the same experts sometimes worked with prisoners during both conflicts.

The presentation offers insight on life in Central and Eastern Europe and the changes WWI brought to it, by combining information on ethnic villages built by representatives of kindred peoples, the life story of the chief expert Ignac Kunos (1861–1945), and the history of the Oriental Trade Academy in Budapest (which Kunos led in 1891–1922). In the political era that followed WWII, these experts were sometimes accused of extreme-right views and fascism; their works were censored and put on the list of prohibited literature, and their activities became invisible and silenced.

**Pirmā pasaules kara ungāriem radniecīgo karagūstekņu būvētie etniskie ciemati
Ungārijā turkologa un Budapeštas Austrumu tirdzniecības akadēmijas direktora
(1891–1922) Ignaca Kunoša (1861–1945) arhīvā**

Dr. Ištvars Šanta,

Loranda Otvoša pētniecības tīkls (bijušais Ungārijas Zinātņu akadēmijas
Etnogrāfijas institūts), Budapešta, Ungārija

Dr. Ištvars Šerešs,

neatkarīgais pētnieks, Budapešta, Ungārija

Iepriekš Sanktpēterburgā veiktais pētījums apliecināja, ka etniskās izrādes ir viena no tēmām, ko grūti aplūkot no sociālo zinātņu perspektīvas. Ja nu dalība etniskajās izrādēs nebija brīvprātīga? Ja nu eksperti, tostarp fiziskie antropologi, kas pirms izrādēm mērīja dalībniekus, savus izpētes objektus neeksotizēja un meklēja nevis atšķirīgās, bet ar skatītājiem kopīgās iezīmes? Šāds piemērs rodams Ungārijā, Pirmā pasaules kara laikā, kad Krievijas armijas karagūstekņi tika reprezentēti kā ungāriem radniecīgu tautu pārstāvji. Ungārijas turkologa Ignaca Kunoša (*Ignác Kúnos*, 1861–1945) ģimenes arhīvā atrastie dokumenti liecina, ka Pirmā pasaules kara karagūstekņi – ungāriem radniecīgo tautu pārstāvji – viņa vadībā, piedaloties arī citiem pētniekiem, t.sk. fiziskajiem antropologiem, folkloristiem un valodniekiem, būvēja etniskos ciematus. Līdzīga pieeja izmantota arī Otrā pasaules kara gūstekņu gadījumā. To noteica situācija, ka abu militāro konfliktu laikā ar karagūstekņiem strādāja tie paši eksperti.

Apvienojot pētījumu par ungāriem radniecīgo tautu pārstāvju celtajiem etniskajiem ciematiem, vadošā eksperta Ignaca Kunoša dzīvesstāstu un viņa vadītā institūta vēsturi, prezentācijā sniegts ieskats tajā, kā Pirmais pasaules karš ietekmējis dzīvi Centrālajā un Austrumeiropā. Otrajam pasaules karam sekojošajā politiskajā laikmetā šos ekspertus apsūdzēja galēji labējā ideoloģijā un fašismā; viņu darbi tika cenzēti un iekļauti aizliegtās literatūras sarakstā, un viņu darbība kļuva neredzama un apklusināta.

**The circus as a site for familiarizing the exotic and exoticizing the familiar
(based on the archives of the Circus Collection in Julinek)**

Dr. Sylwia Siedlecka,

Institute of Western and Southern Slavic Studies, University of Warsaw,
Warsaw, Poland

Prof. Anna Wieczorkiewicz,

University of Warsaw, Warsaw, Poland

‘Otherness’ and ‘exoticism’ are some of the crucial categories for constructing the attractiveness of the circus. Due to its fundamentally mobile nature (both domestic and international) and openness to performers who are in some way ‘unusual’, ‘exceptional’ etc., the circus could serve as a vehicle for conveying various interpretations of Otherness. It can also be seen as a specific tool for both taming and defamiliarizing representatives of various natural and cultural environments. We used the collection of the Museum of Circus Art in Julinek to research the ways in which circus defined these categories for the purposes of shows under specific political and cultural conditions. This institution is currently located on the site the circus used since the 1950, mostly off-season (recently transformed into the Julinek Amusement Park). Since 1967, the School of Circus Art operates in the same locations and offers professional training to circus performers-to-be.

The collection consists of several thousand items: posters, photographs, books, excerpts from newspapers, video materials, circus performance programmes, magazines, costumes, props etc. They document the history of the Polish circus in the 19th and 20th centuries and also of the post-war circus in Central and Eastern Europe. By examining this material, we aim to get insight into the process of shaping those identities perceived as strange but intriguing and subsequently fit for being used in circus acts. Additionally, we want to distinguish the leading themes and most effective motifs around which circus acts were orchestrated. We address characteristic cases of constructing characters to be performed in the circus arena, which were often the result of the physical conditions of the performer as well as the political location of the circus. For the purposes of the analysis, we focus on the cases that used various ideas related to ethnicity. In the paper, we present the case studies of redefined ethnicity, politicized folk ethnicity and mythologized ethnicity of the Polish gentry.

**Cirks kā vieta, kur atpazīstamo padarīt par eksotisku, bet eksotisko –
par atpazīstamu (Julineka cirka kolekcijas arhīva materiāli)**

Dr. Silvija Šedleka,

Varšavas Universitātes Rietum un Dienvidslāvistikas institūts, Varšava, Polija

Prof. Anna Viečorkeviča,

Varšavas Universitāte, Varšava, Polija

‘Citādība’ un ‘eksotika’ ir divas no nozīmīgākajām kategorijām cirka pievilcības veidošanā. Sava mobilā rakstura (gan iekšzemē, gan starptautiski) un savas atvērtības ‘neparastiem’, ‘pārsteidzošiem’ u.tml. izpildītājiem dēļ, cirks varētu kalpot kā līdzeklis dažādu ‘citādības’ interpretāciju izplatīšanai. Cirku var uztvert arī kā īpašu instrumentu, ar ko pieradināt vai atsvešināt dažādus dabas un kultūrvides objektus. Prezentācijā izmantoti Julinekas Cirka mākslas muzeja kolekcijas materiāli, lai izpētītu un atklātu veidus, kā cirks definēja minētās kategorijas izrāžu vajadzībām īpašos politiskos un kultūras apstākļos. Šobrīd šī institūcija atrodas vietā, ko cirks izmantojis kopš 1950. gada, galvenokārt nesezonā (nesen tā pārveidota par atrakciju parku Julinekā). Kopš 1967. gada te darbojas Cirka mākslas skola, piedāvājot profesionālu apmācību topošajiem cirka māksliniekiem.

Kolekciju veido vairāki tūkstoši vienību: plakāti, fotogrāfijas, grāmatas, laikrakstu fragmenti, video materiāli, cirka izrādes programmas, žurnāli, tērpi, rekvizīti u.c. Tie dokumentē Polijas 19. un 20. gadsimta cirka vēsturi, kā arī pēckara cirka vēsturi Centrālajā un Austrumeiropā.

Balstoties šo materiālu izpētes rezultātos, mēģināts gūt ieskatu cirka identitāšu veidošanās procesā, kas tiek uztvertas kā dīvainas, bet intrigējošas un piemērotas izmantošanai izrādēs. Turklāt referātā identificētas cirka pasākumu organizēšanai izmantotās dominējošākās tēmas un izteiksmīgākie motīvi.

Prezentācijā aplūkoti raksturīgākie cirka arēnā atveidojamo tēlu konstruēšanas gadījumi, kas bieži vien bija izpildītāja fizisko iespēju, kā arī cirka politiskās nostājas rezultāts. Pētniecības nolūkos autore koncentrējās uz piemēriem, kuros izmantotas dažādas ar etnisko piederību saistītas idejas. Prezentācijā atspoguļoti atsevišķi gadījumi ar atkārtoti definētu etnisko piederību, politizētu etnisko piederību un mitoloģizētu poļu dzimtu etnisko piederību.

**Ethnographic research and right-wing ideology: The controversial case of
Balogh Benedek Baráthosi (1870–1945)¹**

Dr. Tatyjana Szafonova,

Comenius University, Bratislava, Slovakia

Dr. István Sántha,

Loránd Eötvös Research Network (the former Institute of Ethnography of the
Hungarian Academy of Sciences), Budapest, Hungary

Baráthosi, a Hungarian ethnographer, left a unique archive of ethnographic materials collected during research expeditions in Finland, the Ural Mountains, and the Russian Far East before the First World War. However, these materials (objects and documents of the Baráthosi collection situated in the Institute of Ethnography in Budapest) and his research publications were forgotten, or intentionally avoided by Hungarian and Soviet scholars. The main reason was his problematic association with Turanism and a right-wing ideology in the 1930s and 1940s.

We ask how such politically discredited cases affect our contemporary understanding of social anthropology as a discipline and its relations with ideology. We argue that it is dangerous to forget such unpleasant episodes because silence does not prevent the revival of the right-wing mode of theorizing. The rising popularity of Turanism in contemporary Hungary is an illustrative example of this statement. Simultaneously, the ethnographic archive collected by Baráthosi contains valuable materials: objects (made by Ainu and small Manchu–Tungus peoples of the Amur basin) and connected documents (diaries, field: linguistic and folklore records, drawings) about endangered or disappearing indigenous languages and cultures, such as Ainu, Ulta, Orok, Udehe, Ulcha, Nanai, Evenki, and Eveny. Baráthosi conducted his expeditions between Okhotsk, Sakhalin, and Hokkaido when imperial borders were unstable. He documented unique interconnections between various indigenous groups that were later disturbed and sealed off after the establishment of the Soviet Union and during the epoch of the Cold War. Baráthosi's scientific heritage is simultaneously ideologically toxic and ethnographically precious (for example, Baráthosi materials will be part of the new permanent exhibition on field-oriented Hungarian ethnographic research based on Turanist ideas in the Museum of Ethnography in Budapest).

---

¹ The presentation for the conference was sponsored by MSCA postdoctoral fellowship (project no. 101061661, HORIZON-MSCA-2021-PF-01-01).

**Etnogrāfiskā izpēte un labējā ideoloģija:
pretrunīgi vērtētā Baloga Benedeka Barātoši (1870–1945) lieta¹**

Dr. Tatjana Šafonova,

Komeniusa Universitāte, Bratislava, Slovākija

Dr. Ištvars Šanta,

Loranda Otvošā pētniecības tīkls (bijušais Ungārijas Zinātņu akadēmijas
Etnogrāfijas institūts), Budapešta, Ungārija

Ungārijas etnogrāfs Barātoši ir atstājis unikālu etnogrāfisko materiālu kolekciju, ko laikā līdz Pirmajam pasaules kara ieguvis pētnieciskajās ekspedīcijās Somijā, Urālu kalnos un Krievijas Tālajos Austrumos. Tomēr ungāru un padomju zinātnieki šos, Budapeštā, Etnogrāfijas institūtā izvietotos Barātoši kolekcijas priekšmetus un dokumentus aizmirsa vai apzināti izvairījās no to izmantošanas. Galvenais iemesls tam bija 20. gadsimta 30. un 40. gados etnogrāfa problemātiskā saistība ar turānismu un labējo ideoloģiju.

Rodas jautājums – kā šādi politiski diskreditēti gadījumi ietekmē mūsdienu izpratni par sociālo antropoloģiju kā disciplīnu un tās attiecībām ar ideoloģiju? Autori uzskata, ka šādas nepatīkamas epizodes aizmirst ir bīstami, jo klusēšana neliedz atdzimt labējam teoretizēšanas veidam. Ilustratīvs piemērs šim apgalvojumam ir pieaugošā turānisma popularitāte mūsdienu Ungārijā. Tai pat laikā Barātoši savāktajā etnogrāfiskajā arhīvā glabājas vērtīgi materiāli: priekšmeti (Amūras baseina ainu un tungusu–mandžūru tautu darinājumi) un saistītie dokumenti (dienasgrāmatas, kas ietver lingvistiskus un folkloras pierakstus, zīmējumi) par izzūdošām vai izzudušām pamatiedzīvotāju valodām un kultūru, tādām kā aini, ulči, oroki, adigi, nanaji, evenki un eveni. Barātoši ekspedīcijas notika teritorijā starp Ohotsku, Sahalīnu un Hokaido laikā, kad impēriju robežas bija nestabilas. Viņš dokumentēja unikālas savstarpējās saiknes starp dažādām pamatiedzīvotāju grupām, kuras vēlāk, Padomju Savienības dibināšanas laikā un Aukstā kara apstākļos, tika izjauktas un pārtrauktas. Barātoši zinātniskais mantojums vienlaikus ir gan ideoloģiski toksisks, gan etnogrāfiski vērtīgs (piemēram, Barātoši savāktie materiāli būs daļa no jaunās pastāvīgās ekspozīcijas Budapeštas Etnogrāfijas muzejā, kas veltīta lauka pētījumos orientētai, turānisma idejās balstītai ungāru etnogrāfiskās pētniecības tradīcijai).

---

¹ Prezentācija konferencei sagatavota MSCA pēcdoktorantūras stipendijas (no. 101061661, HORIZON-MSCA-2021-PF-01-01) ietvaros.

The cultural trajectories of the Dimitri and Ivan Solomentsev Collection

Dr. Margaret Tali,
Estonian Academy of Arts, Tallinn, Estonia

This paper will focus on the collection of brothers Dimitri and Ivan Solomentsev at the Estonian National Museum. It consists of figurines and small sculptures by artists from Central Africa, as well as different ethnographic objects. Dimitri and Ivan Solomentsev studied to become doctors in Tartu. In 1928 they were dispatched by the Ministry of the French Colonies to work as medics in the French Congo and the Belgian Congo. During their stay in Congo they assembled a collection of about 60 objects. Six years later, in 1934, Ivan died of malaria and Dimitri returned to Estonia. He donated their collection to the Estonian National Museum. The collection (and particularly the Solomentsev brothers' background) raised much discussion in the context of the recent exhibition 'Rendering Race' (2020) curated by Bart Pushaw at the Kumu art museum. However, very little is currently known about the Solomentsev brothers and their engagements in Congo.

Based on archival research and media analysis of their collection displays since their donation, I will review the exhibition narratives that have been created based on this collection in the Estonian National Museum and beyond. How was their collection contextualized and what kind of knowledge was it used to legitimate as a part of these narratives? And what kind of information is available about the Solomentsev brothers' engagements and work in Congo?

Dimitrija un Ivana Solomencevu kolekcijas kultūras trajektorijas

Dr. **Margareta Tali**,
Igaunijas Mākslas akadēmija, Tallina, Igaunija

Šajā prezentācijā galvenā uzmanība pievērsta brāļu Dimitrija un Ivana Solomencevu kolekcijai Igaunijas Nacionālajā muzejā, ko veido Centrālāfrikā darinātas figūriņas un mazās skulptūras, kā arī dažādi etnogrāfiski priekšmeti. Dimitrijs un Ivans Solomencevi studēja medicīnu Tartu. 1928. gadā Francijas koloniju ministrija viņus nosūtīja darbā par ārstiem uz Francijas Kongo un Beļģijas Kongo. Uzturoties Kongo, viņi izveidoja aptuveni 60 priekšmetu kolekciju. Pēc sešiem gadiem, 1934. gadā, Ivans nomira no malārijas, bet Dimitrijs atgriezās Igaunijā. Kolekciju viņš nodeva Igaunijas Nacionālajam muzejam. Kolekcija un jo īpaši brāļu Solomencevu darbība izraisīja lielas diskusijas saistībā ar neseno izstādi “Rendering Race” (Atveidojot rasi, 2020), ko Kumu mākslas muzejā kūrēja Bārts Pušo (*Bart Pushaw*). Tomēr šobrīd ļoti maz ir zināms par brāļiem Solomenceviem un viņu saistībām Kongo.

Balstoties arhīvu izpētē un mediju analīzē par kolekcijas priekšmetiem kopš to nonākšanas muzejā, referātā izcelti izstāžu vēstījumi, kas izveidoti, pamatojoties uz šo kolekciju Igaunijas Nacionālajā muzejā un ārpus tā. Kā šī kolekcija kontekstualizēta un kādas zināšanas izmantotas, lai leģitimizētu to kā daļu no izstāžu vēstījumiem? Un kāda informācija ir pieejama par brāļu Solomencevu saistībām un darbu Kongo?

Between academia and show business – the Hamburg-based Umlauff companies

Dr. Hilke Thode-Arora,

The Five Continents Museum, München, Germany

Johann Friedrich Gustav Umlauff, founder of the J. F. G. Umlauff company, was a brother-in-law of the Hamburg-based menagerie owner and the later founder of the still existing zoo, Carl Hagenbeck. There were several companies under the names of Hagenbeck and Umlauff, run by different members of the two families, partly operating parallelly at the same time, partly following each other in temporal sequence. All of these Umlauff and Hagenbeck companies dealt in ethnographic objects, at least part-time in their history, and a number of them acted as organizers or venue providers for ethnic shows. Carl Hagenbeck, his sons and heirs, but also his half-brothers John and Gustav can arguably be counted among the most active and financially successful organizers of the European-wide ethnic show business. The collaboration and business overlaps between different members of the Hagenbeck and Umlauff families and companies were manifold. Similarly, ethnographic artefacts criss-crossed between the different companies. Umlauff, for example, would provide backdrops and props from his store rooms and workshops for the equipment of ethnic shows, while artefacts used in the Hagenbeck shows were given to the Umlauff companies to sell after the show season ended.

Some of the Umlauff companies specialized in creating so-called ‘ethnographic groups’ for museums – papier-mâché figurines clad in garments of the depicted region and set up with implements, arranged to form a ‘typical scene’. After WWI, several Umlauff companies built an additional business branch as equippers of silent movies, using artefacts from their storage or borrowing them from museums.

The presentation explores the personal and business entanglements of the different Umlauff and Hagenbeck companies as well as the continuity in creating exoticized settings and an ‘exotic other’ through the use of artefacts and ambience, using the media of ethnic show, museum display and early film.

Starp akadēmiskajām aprindām un šovbiznesu – Hamburgas Umlauff uzņēmumi

Dr. **Hilke Thode-Arora**,
Piecu kontinentu muzejs, Minhene, Vācija

Johans Frīdrihs Gustavs Umlaufs (*Johann Friedrich Gustav Umlauff*, 1833–1889), uzņēmuma J. F. G. Umlauff dibinātājs, bija Hamburgas zvērnīcas īpašnieka, vēlākā, joprojām pastāvošā, Hamburgas zooloģiskā dārza dibinātāja Karla Hagenbeka (*Karl Hagenbeck*, 1844–1913) svainis. Pastāvēja vairāki uzņēmumi ar nosaukumiem “Hagenbeck” un “Umlauff”, kurus vadīja dažādi abu ģimeņu locekļi. Uzņēmumi darbojās gan paralēli vienlaikus, gan secīgi nomainīja viens otru. Visi šie Umlaufa un Hagenbeka uzņēmumi vismaz kādu brīdi savā pastāvēšanas laikā darbojās ar etnogrāfiskiem priekšmetiem, un vairāki no tiem bija iesaistīti etnisko izrāžu organizēšanā vai norises vietu nodrošināšanā. Karls Hagenbeks, viņa dēli un mantinieki, kā arī pusbrāļi Džons un Gustavs, neapšaubāmi, var tikt uzskatīti par aktīvākajiem un finansiāli veiksmīgākajiem Eiropas mēroga etniskā šovbiznesa organizatoriem. Sadarbība un biznesa pārklāšanās starp dažādiem Hagenbeku un Umlaufu ģimeņu locekļiem un uzņēmumiem bija daudzveidīga. Tāpat etnogrāfiskie artefakti tika pārvietoti starp minētajiem uzņēmumiem. Piemēram, Umlaufu veikali un darbnīcas nodrošināja fonu un rekvizītus etnisko izrāžu aprīkojumam, savukārt Hagenbeku organizētajās etniskajās izstādēs izmantotie artefakti nonāca Umlaufu uzņēmumos, lai tos pārdotu pēc izrāžu sezonas beigām.

Daži Umlaufu uzņēmumi specializējās tā saukto ‘etnogrāfisko grupu’ veidošanā muzejiem – papjē mašē figūriņas, kas ietērptas noteiktā reģiona apģērbos un kopā ar darbarīkiem izkārtotas tā, lai veidotu ‘tipisku ainu’. Pēc Pirmā pasaules kara vairāki Umlaufu uzņēmumi izveidoja papildu biznesa nozari kā rekvizītu nodrošinātāji mēmajām kinofilmām, kam izmantoja artefaktus no savām krātuvēm vai aizņēmas tos no muzejiem.

Referātā izvērtētas dažādu Umlaufu un Hagenbeku kompāniju personīgās un biznesa saites, kā arī nepārtrauktība, izmantojot artefaktus un gaisotni, veidojot eksotiskus uzstādījumus un ‘eksotisko citadību’ etniskajās izrādēs, muzeju ekspozīcijās un agrīnajās filmās.

The boxes on display. Collections of anatomy and ethnic shows

Dr. Andrea Zittlau,

University of Rostock, Rostock, Germany

Collections of anatomy house human remains labelled and prepared for teaching purposes in medical faculties. However, beyond being a teaching resource, the collections' research purposes – among them comparative anatomy – reflect the discourses of Othering that were commonly presented in ethnic shows. In fact, ethnic shows and collections of anatomy closely collaborated. Performers were invited and measured by medical staff, casts of feet were crafted and stored, sometimes performers who passed away ended up as specimen in anatomical collections. More importantly, human remains from colonial settings were brought to the collections who then created their own ethnic shows of human material. After ethnic shows no longer travelled, collections of anatomy remained; they present a challenge to this day not only because of the conflicting policies surrounding human remains, but also because of exhibition strategies that need to communicate the different layers of the collection (and often fail to do so).

This presentation will discuss the challenges using the example of the collection of anatomy of the University Rostock, paying special attention to current display strategies.

Izstādītās kastes. Anatomiskās un etnisko izrāžu kolekcijas

Dr. Andrea Cítlaua,
Rostokas Universitāte, Rostoka, Vācija

Anatomiskajās kolekcijās atrodas cilvēku mirstīgās atliekas, kas marķētas un sagatavotas mācību vajadzībām medicīnas fakultātēs. Tomēr ne tikai mācību resurss, bet arī kolekciju pētniecības mērķi, tostarp salīdzinošā anatomija, atspoguļo citu diskursu, kas parasti tika prezentēts etniskajās izrādēs. Etniskās izrādes un anatomijas kolekcijas bija cieši saistītas. Medicīnas darbinieki aicināja izrāžu izpildītājus, lai viņus mērītu un atveidotu viņu pēdas ģipsī. Dažkārt aizsaulē aizgājušie etnogrāfisko izrāžu aktieri kļuva par eksponātiem anatomiskajās kolekcijās. Svarīgi, ka kolekcijās nonākušās kolonizēto cilvēku mirstīgās atliekas vēlāk tika izmantotas kā paraugi viņu etniskās piederības demonstrēšanai. Kad etniskās izrādes pārtrauca savu darbību, anatomijas kolekcijas palika un līdz pat mūsdienām izaicina sabiedrību ne tikai pretrunīgās politikas dēļ, kas apvij cilvēka mirstīgo atlieku izmantošanu, bet arī izstāžu stratēģiju dēļ, kam jākomunicē dažādi kolekciju aspekti (un bieži vien tas neizdodas).

Referātā aplūkoti minētie izaicinājumi, balstoties uz Rostokas Universitātes kolekcijas piemēru, īpašu uzmanību pievēršot pašreizējām eksponēšanas stratēģijām.

The Siberian Collection in the Ethnographic Museum in Kraków: Research, reinterpretation and the future

Magdalena Zych, MA

Seweryn Udziela Ethnographic Museum, Kraków, Poland

Between 2016 and 2019 anthropologists from the Ethnographic Museum in Kraków conducted fieldwork in West Siberia, Kamchatka and Chuchotka and subsequently presented an exhibition as well as online resources in 2020. They were working with local communities (sources / implicated communities) in the places from which these objects originated. The collection dates from the final decades of the 19th century, and is mainly based on the experiences of Polish political prisoners of the Russian Empire – fighters for independence, who were able to come back to their homeland after many years in prisons, during which they had contacts with local people. The collection provides evidence of what happened long before *gulag* era. It contains 350 items: clothes, models, tools, sacral objects. However, the team was also working with memories about travellers and collectors representing imperial perspectives and recognized science practices, such as the Polish anthropologist Maria Czaplicka, who acquired shaman grave goods currently displayed in the Pitt Rivers Museum in Oxford. We were dealing with emptiness and fear after the immense violence perpetrated by decades of activity of Soviet ethnographers against the indigenous peoples of the Russian North and repeated by successive generations of anthropologists. Today, when Russian imperialism continues to destroy people from the forests, rivers and coasts, using them as soldiers and their land as sources of oil and gas deposits, it is time to ask new questions about the possible future.

I want to discuss the connections between museum staff and people from the researched communities, using the collection as a bridge. What stories the collection was used for in the past and by whom? What might happen next with the future of these difficult and often contested relationships?

**Sibīrijas kolekcija Krakovas Etnogrāfiskajā muzejā:
pētniecība, reinterpretācija un nākotne**

Dr. Magdalēna Ziha,
Severīna Udzielas etnogrāfiskais muzejs, Krakova, Polija

Laikā no 2016. līdz 2019. gadam Krakovas etnogrāfiskā muzeja antropologi veica lauka pētījumus Rietumsibīrijā – Kamčatkā un Čukotkā, kas 2020. gadā rezultējās ar izstādi un tiešsaistes avotiem. Antropologi strādāja ar vietējām kopienām (avoti, iesaistītās kopienas) šo priekšmetu izcelsmes vietās. Kolekcija datējama ar 19. gs. pēdējām dekādēm un galvenokārt balstīta Krievijas impērijas politeslodzīto, poļu neatkarības cīnītāju pieredzētājā, kuri pēc daudziem ieslodzījuma pavadītiem gadiem un kontaktiem ar vietējiem iedzīvotājiem varēja atgriezties dzimtenē. Kolekcija liecina par to, kas noticis ilgi pirms gulaga laikmeta. Tajā ir 350 priekšmeti: drānas, modeļi, darbarīki, sakrālie priekšmeti.

Etnologu komanda apkopoja arī atmiņas par ceļotājiem un kolekcionāriem, kas pārstāvēja imperiālistiskas perspektīvas un tobrīd atzītas zinātnes prakses, piemēram, par poļu antropoloģi Mariju Čaplicku (*Maria Czaplicka*, 1884–1921), kura paņēma šamaņu kapa priekšmetus, kas mūsdienās eksponēti “Pitt Rivers” muzejā Oksfordā. Pētnieki saskārās ar tukšumu un bailēm pēc milzīgās vardarbības, ko gadu desmitiem izraisīja padomju etnogrāfu aktivitātes pret Krievijas ziemeļu teritorijas pamatiedzīvotājiem un ko atkārtoja vairākas antropologu paaudzes. Šodien, kad Krievijas imperiālisms turpina iznīcināt cilvēkus mežos, upju un jūras piekrastē, izmantojot viņus kā karavīrus un viņu zemi kā naftas un gāzes atradņu avotus, ir pienācis laiks uzdot jaunu jautājumu par iespējamo nākotni.

Izmantojot iegūto avotu kolekciju, refreātā izvērtēts jautājums par sakariem starp muzeju darbiniekiem un cilvēkiem no pētāmajām kopienām. Kādiem stāstiem kolekcija tika izmantota agrāk, un kas to izmantoja? Kas varētu notikt tālāk ar šo grūto un bieži diskutablu sakaru nākotni?

International Conference
**Contentious Collections in Central and Eastern Europe: The Legacy of Ethnographic
Shows and Beyond**
26–27 October 2023
Institute of Latvian History, University of Latvia, Kalpaka bulvāris 4, Rīga

Starptautiska konference
**Diskutablās kolekcijas Centrālajā un Austrumeiropā: koloniālisma un eksotisko
etnogrāfisko izrāžu mantojums**
26.–27. oktobris
LU Latvijas vēstures institūts, Kalpaka bulvāris 4, Rīga

PROGRAM / PROGRAMMA

Thursday, 26 October / Ceturtdiena, 26. oktobris

8:00 **Registration** / Reģistrācija

8:30 **Conference Opening** / Konferences atklāšana

9:00–10:00 **PANEL 1**

**ETHNIC–SHOW INDUSTRY, MATERIAL CULTURE & COLLECTION
ACTIVITIES (I)** / Etnisko izrāžu industrija, materiālā kultūra & kolekcionēšana (I)

Chair / vada: *Dagnosław Demski* (Warsaw)

Between academia and show business – The Hamburg-based Umlauff companies / Starp akadēmiskajām aprindām un izklaides industriju – Hamburgas *Umlauff* uzņēmumi

Hilke Thode-Arora (Munich)

“The animal place”. **Nenets encounters with *Völkerschauen*** / “Dzīvnieku vieta”. Ņencu pieredze ar *Völkerschauen*.

Karina Lukin (Helsinki)

10:00–10:30 **Coffee/Tea** / Kafijas pauze

10:30–12:00 **KEYNOTE LECTURE**

Shows, museums and the legacies of colonialism in countries without colonies / Izrādes, muzeji un koloniālisma mantojums valstīs bez kolonijām

Markéta Křížová (Prague)

12:00 **Coffee/Tea** / Kafijas pauze

12:30–14:30 **PANEL 2**

CONTENTIOUS COLLECTIONS IN EAST-CENTRAL EUROPE / Diskutablās kolekcijas Centrālajā un Austrumeiropā

Chair / vada: *Anna Wieczorkiewicz* (Warsaw)

What does it really mean that a collection is contentious? Some theoretical considerations inspired by the project “Contentious collections. Rethinking the legacy of ethnographic shows in Central and Eastern Europe” / Ko nozīmē diskutabla kolekcija? Daži teorētiski apsvērumi iedvesmojoties no projekta “Diskutablās kolekcijas. Pārdomājot etnogrāfisko izrāžu mantojumu Centrāleiropā un Austrumeiropā”

Dominika Czarnecka (Warsaw)

Ethnographic research and right-wing ideology: The controversial case of Balogh Benedek Baráthosi (1870–1945) / Etnogrāfiskā izpēte un labējā ideoloģija: pretrunīgi vērtētā Baloga Benedeka Baráthosi (1870–1945) lieta

Tatyjana Szafonova (Bratislava) & *Istvan Sántha* (Budapest)

Pieces of Africa at the Estonian National Museum: The origins of the Solomentsev Collection / Āfrikas izcelsmes artefakti Igaunijas Nacionālajā muzejā: Solomencevu kolekcijas pirmsākumi

Indrek Jääts (Tartu)

The cultural trajectories of the Dimitri and Ivan Solomentsev Collection / Dimitrija un Ivana Solomencevu kolekcijas kultūras trajektorijas

Margaret Tali (Tallinn)

14:30–15:30 **Lunch** / Pusdienu pārtraukums

15:30–17:30 **PANEL 3**

HUMAN REMAINS, ANTHROPOLOGICAL KNOWLEDGE & REPATRIATION ENDEAVOURS / Cilvēku mirstīgas atliekas, antropoloģiskās zināšanas & repatriācijas centieni

Chair/ vada: *Istvan Sántha* (Budapest)

Anthropometric histories: Human remains, wax models and science in ethnographical collections in Hungary in the late 19th century / Antropometrijas vēsture: cilvēku mirstīgās atliekas, vaska modeļi un zinātne etnogrāfiskajās kolekcijās Ungārijā 19. gadsimta beigās

Ildikó Sz. Kristóf (Budapest)

The boxes on display. Collections of anatomy and ethnic shows / Kastes ekspozīcijā.
Anatomiskās un etnisko izrāžu kolekcijas

Andrea Zittlau (Rostock)

Misplaced heritage. Collection of human remains in the Museum of Man in Wrocław, its origins and prospects / Nevietā esošs mantojums. Wrocławas Cilvēka muzeja cilvēku mirstīgo atlieku kolekcija, tās izcelsme un nākotne

Lukasz Bukowiecki (Warsaw)

After the return of indigenous ancestors. Power–critical reflections on repatriations and the colonial co-perpetrator society based on the example of the Meckel Collections, Halle/Saale / Pēc pamatiedzīvotāju senču atgriešanās. Varu kritizējošas pārdomas par repatriāciju un koloniālismā līdzvainīgu sabiedrību, balstoties uz Mekela kolekcijām Hallē pie Zāles

Töfft Beine (Halle/Saale)

SIDE EVENT

18:00 A guided tour at the **Riga Stradins University Anatomy Museum** / Referentiem ekskursija Rīgas Stradiņa universitātes Anatomijas muzejā, Kronvalda bulvāris 9, Rīga

Friday, 27 October / Piektdiena, 27. oktobris

8:30–10:30 **PANEL 4**

ETHNIC–SHOW INDUSTRY, MATERIAL CULTURE & COLLECTION ACTIVITIES (II) / Etnisko izrāžu industrija, materiālā kultūra & kolekcionēšana (II)

Chair / vada: *Dominika Czarnecka* (Warsaw)

Human zoo items in the Weltmuseum Wien – a case study / Cilvēku zoodārza objekti muzejos: Vīnes Pasaules muzeja piemērs

Clemens Radauer (Vienna)

Unidentified items in poster collections: The case of ethnographic and freak shows / Neidentificētas vienības plakātu un afišu kolekcijās: eksotisko dzīvo izstāžu piemērs

Ilze Boldāne-Zeļenkova (Riga)

On looking / Vērojot

Ludomir Franczak (Lublin)

Ethnic villages in Hungary built by POWs of WWI represented by the kindred peoples related to Hungarians in the Archive of the Hungarian Turkologist, Ignac Kunos (1861–1945), the director of the Oriental Trade Academy in Budapest (in 1891–1922) / Pirmā pasaules kara ungāriem radniecīgo karagūstekņu būvētie etniskie ciemati Ungārijā turkologa un Budapeštas Austrumu tirdzniecības akadēmijas direktora (1891–1922) Ignaka Kunosa (1861–1945) arhīvā

István Sántha & István Seres (Budapest)

10:30–11:00 **Coffee/Tea** / Kafijas pauze

11:00–12:30 **KEYNOTE LECTURE**

The legacy of ethnic shows in museum collections – contextualizing ethnographic objects / Etnisko izrāžu mantojums muzeju krājumos – etnogrāfisko priekšmetu kontekstualizēšana

Hilke Thode-Arora (Munich)

12:30–13:00 **Coffee/Tea** / Kafijas pauze

13:00–15:00 **PANEL 5**

NON-EUROPEAN ETHNOGRAPHIC COLLECTIONS IN MUSEUM CONTEXTS / Ārpus Eiropas izcelsmes etnogrāfiskās kolekcijas muzeju kontekstā

Chair / vada: *Ildikó Sz. Kristóf* (Budapest)

The colonial origins of the Slovene Ethnographic Museum: Mid-19th century missionary collections from North America and Sudan / Slovēnijas Etnogrāfiskā muzeja koloniālā izcelsme: 19. gadsimta vidus misionāru kolekcijas no Ziemeļamerikas un Sudānas

Andreja Mesarič (Prague)

The non-European collection of the Ethnographic Museum in Warsaw. Changing sources and representations / Ārpus Eiropas izcelsmes kolekcijas Varšavas Etnogrāfiskajā muzejā. Mainīgie avoti un reprezentācijas

Dagnosław Demski (Warsaw)

Tracing the paths of objects: The Vienna World's Fair (1873) and the formation of Vienna's museum collections from a postcolonial perspective / Izsekojot objektu maršrutus: Pasaules izstāde Vīnē (1873) un Vīnes muzeja kolekciju veidošanās no postkoloniālās perspektīvas

Laura Bohnenblust & Anna-Marie Kroupová (Vienna)

The Siberian Collection in the Ethnographic Museum in Kraków: Research, reinterpretation and the future / Sibīrijas kolekcija Krakovas Etnogrāfiskajā muzejā: pētniecība, reinterpretācija un nākotne

Magdalena Zych (Kraków)

15:00–16:00 **Lunch** / Pusdienu pārtraukums

16:00–18:30 **PANEL 6**

CREATING THE EXOTIC / CREATING THE OTHER / Radot eksotisko / radot citādo

Chair / vada: *Ilze Boldāne-Zeļenkova* (Rīga)

The circus as a site for familiarizing the exotic and exoticizing the familiar (based on the archives of the Circus Collection in Julinek) / Cirks kā vieta, kur atpazīstamo padarīt par eksotisku, bet eksotisko – par atpazīstamu (Julineka cirka kolekcijas arhīva materiāli)

Sylvia Siedlecka & Anna Wieczorkiewicz (Warsaw)

Despite the Otherness – Did the Sarrasani Circus influence the presentation of the Wettins on the Fürstenzug in Dresden? / Par spīti citādībai – vai Sarrasani cirks ietekmēja Vetinu dzimtas atspoguļojumu sienas gleznojumā (*Fürstenzug*) Drēzdenē?

Iveta Coufalová (Prague)

Racialized exotic shows: The reproduction of race, whiteness, and Europeanness/non-Europeanness in Central and Eastern Europe / Rasiskie eksotiski šovi: rases, baltuma un eiropeiskuma/nēiropeiskuma reproducēšana Centrālajā un Austrumeiropā

Bolaji Balogun (Sheffield) – online

The ‘Other’ within: Biographies of artefacts and ethnographic collections in Albania / Citādaļais pašos: Albānijas artefaktu un etnogrāfisko kolekciju biogrāfijas

Silvana Nini & Dorina Arapi (Tirana)

Yugoslav self-representation and conceptions of the Other in cultural exchange activities within the Non-Aligned Movement / Dienvidslāvijas paštēls un priekšstati par citādo kultūras apmaiņas pasākumos Nepievienotās kustības ietvaros

Tina Palaić (Ljubljana) – online

SIDE EVENT

20:00 **The ‘Gutta’ performance** directed by *Ludomir Franczak* / Ludomira Frančaka iestudējums “Gutta”. **Dirty Deal Teatro**, Talsu iela 1, Āgenskalns, Rīga